

LR Satversmes tiesas sēdes stenogramma

Lieta Nr.04-02(97)

1997.gada 11.jūlijā

A.Endziņš

Tiesas sēdi pasludinu par atklātu.

Latvijas Republikas Satversmes tiesa izskata lietu Nr.04-02(97) "Ministru kabineta 1997.gada 2.aprīļa noteikumu nr.118 "Grozījumi Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumos nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtība"" 3.puknta atbilstība Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.pantam".

Lietu izskata Satversmes tiesa tiesnešu Ilmas Čepānes, Ilzes Skultānes, Andreja Lepses, Romāna Apsīša un Aivara Endziņa sastāvā. Tiesas sēdes sekretāres pienākumus veic Inese Rimdžus.

Ministru kabinetu pārstāv zvērināta advokāte Lidiya Skreija, pieteikuma iesniedzējus Saeimas deputātus pārstāv Saeimas deputāts Kārlis Čerāns.

Pilnvarojumi ir, varam uzsākt lietas izskatīšanu pēc būtības. Vārds tiesnesei Ilmai Čepānei, kas sagatavoja lietu izskatīšanai. Pusēm ir kādi lūgumi?

L.Skreija

Jā, godājamā tiesa. Pirms lietas izskatīšanas uzsākšanas pēc būtības, Ministru kabinetam būtu iesniegums, kurā viņš lūdz godājamo tiesu izskatīt un noklausīties šajā procesā kā liecinieci Sīpolas kundzi.

A.Endziņš

Tiesa, apspriežoties nolēma, ka iebildumu nav, ka tiek uzklausīta Ārija Sīpolas kundze kā lieciniece minētajā lietā.

Iesniedzēju pārstāvis, lūdzu!

K.Čerāns

Man būtu lūgums tiesai pieņemt izskatīšanai vēl papildus materiālus, kas saistīti ar apstākļiem šajā lietā, t.i., ar netiešajiem apstākļiem, kas var raksturot atsevišķas preses publikācijas, un arī viens Finanšu ministrijas 1995.gadā sagatavots dokuments, kas atsauktos te tālāk uz lietas izskatīšanu pēc būtības un varētu pieņemt... ja jūs izlemsiet piekrist.

A.Endziņš

Ministru kabineta pārstāvi, lūdzu iepazīstieties ar šiem materiāliem un kāds būtu jūsu viedoklis.

Lūdzu jūsu viedokli.

L.Skreija

Godājamā tiesa, nu, man patreiz ir grūti spriest, kādā nozīmē šie papildus materiāli tiesai tiek iesniegti izvērtēšanai, bet principā iebildumu man pret viņiem nav, un, ja tiesa uzskata viņus par nepieciešamiem un vērtēs...

A.Endziņš

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma pievienot lietai šos materiālus. Ja vairāk iesniegumu un lūgumu nav, vārds ziņojumam tiesnesei Čepānes kundzei.

I.Čepāne

1997.gada 30.maijā 36 6.Saeimas deputāti – Čerāns, Mauliņš, Kostanda, Zelgalvis, Kušnere, Kazāks, Grīnbergs, Liepa, Lagzdiņš, Leiškalns, Ābele, Saulītis, Strods, Jurkāns, Bekasovs, Golubovs, Deņisovs, Stašs, Prēdele, Naglis, Kalnbērzs, Valdmanis, Rubīns, Kristovskis, Vītols, Čevers, Stikuts, Ozoliņš, Kreituse, Kreituss, Lujāns, Ādamsons, Eniņš, Pēteresons, Kuprijanova un Bišers, kas saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 23.panta 2.daļu uzskatāmi par vienu procesuālu personu, Satversmes tiesā iesniedza pieteikumu par lietas ierosināšanu. Procesuālo darbību veikšanai pieteikumu iesniedzējs pilnvarojis deputātu Čerānu.

A.Endziņš

Es atvainojos, Čepānes kundze. Mēs esam pārkāpuši mūsu pašu reglamentu. Reglaments paredz, ka pirms lietas izskatīšanas pēc būtības uzsākšanas liecinieki jāauzaicina atstāt zāli. Lūdzu, Sīpolas kundze!

Lūdzu turpiniet!

I.Čepāne

Tātad pēc pieteikuma izskatīšanas 1997.gada 9.jūnijā tiesnese Čepāne ar lēmumu ierosināja lietu "Ministru kabineta 1997.gada 2.aprīļa noteikumu nr.118 "Grozījumi Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumos nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesnigšanas kārtība"" 3.punkta atbilstība Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.pantam".

Pieteikuma iesniedzējs pieteikumā lūdza atcelt Ministru kabineta 1997.gada 2.aprīļa noteikumu nr.118 "Grozījumi Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumos nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesnigšanas kārtība"" (turpmāk noteikumi nr.118) 3.punktu, uzskatot, ka ar to Ministru kabinets ir pārkāpis Korupcijas novēršanas likuma 23.panta 2.daļas 7.punkta un 24.panta 2.daļas prasības visām valsts amatpersonām deklarēt savus skaidrās un bezskaidrās naudas uzkrājumus.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka minētais noteikumu nr.118 punkts atļauj virknei valsts amatpersonu par 1996.gadu un pat vēl 1997.gadā deklarācijā neuzrādīt savu bezskaidrās naudas uzkrājumu summu.

1997.gada 3.jūnijā pieteikumam pievienotajā papildu informācijā pieteikuma iesniedzējs savu pieprasījumu pamato ar Ministru kabineta iekārtas likuma 14.pantu, saskaņā ar kuru Ministru

kabineta noteikumi nedrīkst būt pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmi un likumiem, kā arī ar likuma "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 8.panta 1.daļas normu, kura nosaka, ka gadījumos, ja konstatēta pretruna starp dažādu juridisku spēku normatīvajiem aktiem, spēkā ir tas normatīvais akts, kuram ir augstāks juridiskais spēks.

Ministru kabinetam tika nosūtīts uzaicinājums līdz 1997.gada 20.jūnijam iesniegt Satversmes tiesai savu atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Ministru kabinets savā 1997.gada 26.jūnija atbildes rakstā norāda, ka Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumi nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesnigšanas kārtība" ir izdoti saskaņā ar Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.panta normām, kas precīzi neparedz, kādā veidā jānosaka bezskaidrās naudas uzkrājumi (depozītu noguldījumi, ieguldījumi firmās un citi, to kopējā summa vai, ja noguldījumi ir vairākās kredītu iestādēs, atsevišķi). Ministru kabinets uzsver, ka noteikumos iestrādāta prasība uzrādīt skaidrās naudas uzkrājumu summu (citā veidā tos nevar deklarēt) un norādīt bezskaidrās naudas uzkrājumu vietu. Šis formulējums balstīts uz Kredītiestāžu likuma 5.nodaļas normām, kas garantē iespēju Valsts ieņēmumu dienestam saņemt ziņas par fizisko personu kontiem un veiktajām banku operācijā, darījumiem tādā apjomā, kāds nepieciešams dienesta funkciju veikšanai. Kredītiestāde minētās ziņas sniedz, pamatojoties uz Valsts ieņēmumu dienesta rakstveida pieprasījumu, kurā norādīta konkrētā pārbaudāmā persona un pamatota informācijas nepieciešamība.

Ministru kabinets norāda, ka kredītiestādēm nav tiesību atvērt fiziskai personai kontu, nepieprasot tās vārdu, uzvārdu un personas kodu. Tādējādi pēc valsts amatpersonu deklarācijā norādītās bezskaidrās naudas izkrājumu vietas ir iespējams pārbaudīt to izcelsmes avotus.

Ministru kabinets paskaidro, ka Saeimas Pieprasījumu komisijā atkārtoti ir izskatīti un noraidīti Saeimas deputātu grupas pieprasījumi valsts amatpersonām deklarācijās norādīt bezskaidras naudas uzkrājumu summu. Rezultātā Saeimas Pieprasījumu komisija ir pieņēmusi lēmumu precizēt Korupcijas novēršanas likuma normas, tomēr līdz šim grozījumi likumā nav izdarīti.

Ņemot vērā atkārtotos deputātu pieprasījumus, Ministru kabinets 1997.gada 2.aprīlī izdeva noteikumus nr.118 un noteica, ka Valsts prezidents, Saeimas deputāti, Ministru kabineta locekļi, pilsētu domju un rajonu padomju priekšsēdētāji un šo pašvaldību izpilddirektori papildina iesniegtās deklarācijas, norādot bezskaidrās naudas uzkrājumu summas, bet no pārējām amatpersonām šos noteikumus sāks pildīt tikai tās, kuras iecels amatos vai beigs pildīt savus amata pienākumus pēc 1997.gada 1.aprīļa.

Bez tam, Ministru kabinets uzskata, ka noteikumu nr.118 3.punkts ir pamatots ar Korupcijas novēršanas likuma pārejas noteikumu 4. un 5.punktu, kas paredz valsts amatpersonu sadalījumu,

paplašinot to ar pašvaldību augstākajām amatpersonām, tas ir, pilsētu domju un rajonu padomju priekšsēdētājiem un šo pašvaldību izpilddirektoriem, kurām minētā likuma normas jāievēro vēl gadu pēc amata pildīšanas izbeigšanas. Tāpat tiek nodrošināta arī valsts amatpersonu deklarāciju publiskā pieejamība.

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas likuma 29.pantu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicējam Valsts prezidenta, Saeimas deputātu, Ministru prezidenta, Ministru prezidenta biedra, biedru, ministru, valsts ministru, parlamentāro sekretāru, republikas pilsētu domju deputātu deklarācijas. Pārējo valsts amatpersonu deklarāciju publicējamā daļa minētajā laikrakstā netiek publicēta, tomēr ir pieejama masu informācijas līdzekļu žurnālistiem.

Bez tam atbildes rakstā Ministru kabinets uzsver, ka saņemot deklarācijās papildus precizējumus, Valsts ieņēmumu dienests ierobežotā darbinieku skaita dēļ 1997.gadā nevarēs kontrolēt Korupcijas novēršanas likuma normu izpildi.

Lietas dalībnieki netika aicināti sniegt papildus paskaidrojumus un iesniegt dokumentus, kā arī lietā netika noteikta ekspertīze. Lietā ir šādi dokumenti:

pieteikums par lietas ierosināšanu, kas satur arī pilnvarojumu deputātam Čerānam procesuālo darbību izdarīšanai;

pieteikumam papildu iesniegtā informācija;

Satversmes tiesas priekšsēdētāja vietas izpildītāja Endziņa 1997.gada 30.maija rīkojums par tiesneša norīkojumu izskatīt pieteikumu;

Satversmes tiesas tiesneses Čepānes 1997.gada 9.jūnija lēmums par lietas ierosināšanu;

Satversmes tiesas Kancelejas 1997.gada 9.jūnija paziņojums lietas dalībniekiem un laikrakstam "Latvijas Vēstnesis" par lietas ierosināšanu;

Izraksts no laikraksta "Latvijas Vēstnesis" 1997.gada 10.jūnija nr.130/1140, kurā publicēts lēmums par lietas ierosināšanu;

Satversmes tiesas priekšsēdētāja vietas izpildītāja Endziņa 1997.gada 10.jūnija rīkojums par tiesneša norīkojumu sagatavot lietu izskatīšanai;

Ministru prezidenta Šķēles 1997.gada 26.jūnija atbildes raksts ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu;

Korupcijas novēršanas likums;

Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumi nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtība";

Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumi nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtība" redakcijā, kas bija spēkā līdz 1997.gada 27.marta un 2.aprīļa grozījumiem;

Ministru kabineta 1997.gada 27.marta noteikumi nr.111 "Grozījums Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumos nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtība"";

Ministru kabineta 1997.gada 2.aprīļa noteikumi nr.118 “Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumi nr.275 “Valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtība””;

Kredītiestāžu likuma 5.nodaļa;

Saeimas deputātu 1996.gada 2.oktobrī iesniegtais Saeimas sēdē izskatāmais dokuments nr.1479, 1997.gada 5.martā iesniegtais Saeimas sēdē izskatāmais dokuments nr.2290 un 1997.gada 8.maijā iesniegtais Saeimas sēdē izskatāmais dokuments nr.2603;

Saeimas 1995.gada 21.septembra, 14.decembra, 21.decembra, 1996.gada 24.aprīļa, 16.maija, 1997.gada 11.jūnija stenogrammas par Korupcijas novēršanas likuma apspriešanas gaitu;

Korupcijas novēršanas likumprojekti 05.05.95., 31.08.95., 15.09.95.;

grozījumi Korupcijas novēršanas likumā, likumprojekts nr.46, nr.58 un nr.92;

Satversmes tiesas tiesneses Čepānes 1997.gada 26.jūnija atzinums par to, ka lietas sagatavošana izskatīšanai pabeigta;

Satversmes tiesas priekšsēdētāja vietas izpildītāja Endziņa 1997.gada 26.jūnija lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai;

Satversmes tiesas Kancelejas 1997.gada 26.jūnija paziņojums lietas dalībniekiem un laikrakstam “Latvijas Vēstnesis” par tiesas sēdes vietu un laiku.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 1997.gada 26.jūnijā. Paziņojums par lietas izskatīšanu publicēts laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” 1997.gada 27.jūnija numurā 155/166 (870/881).

Lietas dalībniekiem par sēdes vietu un laiku paziņots rakstiski ar kurjerpasta palīdzību. Ar lietas materiāliem iepazīties pieteikuma iesniedzēju pārstāvis Čerāns un Ministru kabineta pārstāve Skrejja.

A.Endziņš

Paldies. Tiesnešiem ir kādi jautājumi tiesnesei Čepānei? Nav jautājumu.

Pieteikuma iesniedzēji neatsauc savu iesniegumu? Apstrīdētā norma atcelta nav. Tātad pamata, lai lietu varētu izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai tiesai nav. Vai lietas dalībniekiem ir kādi jautājumi ... piedošanu, lūgumi vai paziņojumi? Nav.

Tad vārds lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam tiek dots pieteicēju pārstāvim deputātam Kārlim Čerānam.

Saskaņā ar Satversmes tiesas reglamenta 310.punktu, katram lietas dalībniekam runas ilgums lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam nedrīkst pārsniegt 30 minūtes. Ja būs nepieciešamība, tiesa lems par runas ilguma pagarināšanu.

Lūdzu, Čerāna kungs!

K.Čerāns

Augsti godājamā tiesa! Korupcijas novēršanas likums tā pašlaik spēkā esošajā redakcijā ir kļuvis piemērojams un pilnībā stājies spēkā ar 1996.gada 1.jūniju. Un no tā brīža šis likums nemainītā formā darbojas līdz šodienai. Likuma 5.pantā ir dots valsts amatpersonas jēdziena definējums, un proti, ir noteikts, ka valsts amatpersonas šā likuma izpratnē ir Valsts prezidents, Saeimas deputāti, Ministru prezidents, Ministru prezidenta biedrs un biedri, ministri, valsts ministri un parlamentārie sekretāri, tiesneši, prokurori, zvērinātie notāri un policijas darbinieki, Latvijas Bankas prezidents un viņa vietnieks, civildienesta ierēdņi un civildienesta ierēdņu kandidāti, Saeimas ievēlētas, ieceltas vai apstiprinātas, kā arī Ministru kabineta ieceltas vai apstiprinātas amatpersonas, valsts un pašvaldību uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību direktori (vadītāji) un viņu vietnieki, pilsētu domju, rajonu padomju, pagastu padomju deputāti un pašvaldību revīzijas komisiju locekļi, pilsētu domju, rajonu padomju, pagastu padomju ievēlētas, ieceltas vai apstiprinātas amatpersonas, Valsts kontroles amatpersonas, kā arī citu valsts un pašvaldību koleģiālo lēmēj institūciju locekļi, citās valsts un pašvaldību iestādēs, uzņēmumos vai uzņēmēj sabiedrībās strādājošās amatpersonas un vēl arī Nacionālo bruņoto spēku aktīvā ierindas dienesta karavīri.

Un Korupcijas novēršanas likuma 24.panta 2.daļā ir noteikts, kādas ziņas visām valsts amatpersonām, uz kurām attiecas šā likuma noteikumi, ir jānorāda to ikgadējā valsts amatpersonas deklarācijā, un proti, tās ir šī likuma 23.panta 2. un 3.daļā minētās ziņas. Tātad, uz kurām amatpersonām šī likuma noteikumi attiecas, tas ir redzams 5.panta 2.daļā, kur tiek pateikts, ka tas attiecas uz visām amatpersonām, kas ir minētas šā panta 1.daļa 1. līdz 6.punktā un 8. un 9.punktā, kā arī uz tām šī panta 1.daļas 7. un 10. līdz 14.punktā minētām valsts amatpersonām, kuras ir tiesīgas pieņemt lēmumus, veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas, vai arī rīkoties ar valsts vai pašvaldības mantu vai finansu līdzekļiem. Tātad tās ir amatpersonas, uz kurām attiecas šā likuma noteikumi. Un viņām visām ir ikgadējā valsts amatpersonas deklarācijā jānorāda šī Korupcijas novēršanas likuma 23.panta 2. un 3.daļā minētās ziņas.

Un starp šīm 23.panta 2.daļā minētajām ziņām 7.punkts prasa norādīt deklarācijas iesniedzējam piederošās kapitāldaļas (akcijas, pajas) uzņēmumos vai uzņēmēj sabiedrībās, kā arī deklarācijas iesniedzēja skaidras un bezskaidrās naudas uzkrājumus un viņam piederošos vērtspapīrus. Un līdz ar to nevar būt nekādu šaubu par to, ka šīm valsts amatpersonām, iesniedzot ikgadējo valsts amatpersonas deklarāciju, ir jānorāda savi bezskaidras naudas uzkrājumi tieši tādā pašā veidā, kā tām ir jānorāda to skaidras naudas uzkrājumi, un, tas ir, norādot to summu.

Un jebkādi mēģinājumi citādākā veidā interpretēt šo normu ir acīmredzami lemti neveiksmei. Vispirms jau no vārdu semantikas viedokļa, jo nav iespējams citādi norādīt naudas uzkrājumus, nenorādot to summu. Vienalga, vai tā būtu skaidra nauda noteiktu materiālu naudas zīmju formā, vai arī bezskaidra nauda vienā vai otrā bankas kontā. ŠO faktu pastiprina vēl

Korupcijas novēršanas likuma 23.panta 2.daļas 7.punkta tīri gramatiskais teksta formulējums, proti, šis punkts satur nepieciešamību deklarēt skaidras un bezskaidras naudas uzkrājumus, saista vienā frāzē ar vienkāršu saistošo saikli "un", kas nenorāda ne uz kādām atšķirībām viena un otra veida uzkrājumu deklarācijas mehānismos.

Pirms pāriet tieši pie apstrīdētās normas analīzes, es gribu nodibināt viennozīmīgi to faktu, ka no Korupcijas novēršanas likuma viennozīmīgi izriet pienākums valsts amatpersonām deklarēt to bezskaidras naudas uzkrājumu summu un prasība deklarēt tikai bezskaidras naudas uzkrājumu vietu ir pretrunā ar šo Korupcijas novēršanas likumu tāpēc, ka šādi noformējot deklarācijas formas un prasot deklarēt tikai vietu, faktiski šis Korupcijas novēršanas likums netiek izpildīts, un valsts amatpersonas tiek atbrīvotas no pienākumiem, kurus tām uzliek likums.

Un tāpat šādu normu ... šādu patvaļīgu sašaurinošu normu Ministru kabinets bija paredzējis jau 1996.gada 30.jūlijā izdotajos noteikumos nr.275 "Valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtība". Tur tika patvaļīgi paredzēts amatpersonām likumā noteiktajā bezskaidras naudas uzkrājumu deklarācijā ... aizstāt ar šo uzkrājumu vietas norādīšanu. Un ir pilnīgi skaidrs, ka bezskaidras naudas uzkrājumu vieta ir tikai viens no šo uzkrājumu atribūtiem, kas šā likuma kontekstā ir praktiski neinformatīva. Un šeit ir jāpaskaidro, ka amatpersonas atrašanos un rīcību nelikumīgā ietekmējamā (korumpētā) vai arī interešu konflikta situācijā var palīdzēt atklāt tieši regulāri saņemta informācija par amatpersonas naudas uzkrājumu kopējo summu. Un tieši šīs summas dinamikas rezultātā, kas nav izskaidrojama ar amatpersonu legālajiem ienākumiem, Valsts ieņēmumu dienestam vai sabiedrībai var rasties interese padziļināti izpētīt šīs amatpersonas darbību, un šāda uzkrājumu deklarāciju prakse ir plaši izplatīta dažādās pasaules valstīs kā efektīvs līdzeklis cīņai pret korupciju.

Saņemot deklarācijas, kurās ir norādīta tikai bezskaidras naudas uzkrājumu vieta, Valsts ieņēmumu dienests nesaņem informāciju par pašiem šiem uzkrājumiem jeb to apjomu. Un ir pilnīgi skaidrs, ka Valsts ieņēmumu dienestam nav iespēju iegūt informāciju par visu amatpersonu uzkrājumiem, tāpat par šo uzkrājumu faktisko saturu un par viņu summu pretēji tam, kas tiek rakstīts Ministru kabineta atbildes rakstā, jo arī, ja Ieņēmumu dienestam būtu kāda iespēja iegūt šīs ziņas par atsevišķām amatpersonām, tad jebkurā gadījumā šīs Ministru kabineta patvaļas rezultātā Ieņēmumu dienestam nav iespēju izveidot visu šo informācijas masīvu, kas viņiem ir nepieciešams, un līdz ar to Ieņēmumu dienests zaudē šo ļoti būtisko informācijas masīvu, ko tas kopā ar citām valsts struktūrām var izmantot korupcijas apkarošanā.

Vēl jo vairāk. Izejot no Kredītiestāžu likuma 5.nodaļas un konkrēti 63.panta, šajā likumā ir apstrīdama arī Ministru kabineta atbildes rakstā minētā Valsts ieņēmumu dienesta iespēja iegūt informāciju par amatpersonu bezskaidras naudas uzkrājumiem arī izlases kārtībā, jo 63.pants norāda, kādos gadījumos Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības atvērt fiziskas personas kontu. Un

šeit likuma 1.daļas 3.punktā Valsts ieņēmumu dienestam ir iespējas iegūt šo informāciju tikai trijos noteiktos gadījumos, un tas ir:

ja nodokļu maksātājs neiesniedz nodokļu administrācijai konkrēto nodokļu likumos paredzētās deklarācijas vai nodokļu aprēķinus,

nodokļu maksātāja nodokļu audita pārbaudes laikā ir konstatēti grāmatvedības uzskaites vai nodokļu normatīvo aktu pārkāpumi,

kā arī nodokļu maksātājs neveic nodokļu maksājumus atbilstoši Nodokļu likuma prasībām.

Ja tiek iesniegta kaut kāda deklarācija, kur ir norādīta naudas atrašanās vieta, likums nekādā veidā nedod pamatu Valsts ieņēmumu dienestam iegūt ziņas par to, cik daudz naudas šajā attiecīgajā kontā ir. Un to var darīt tikai tajā gadījumā, ja ir iestājies kāds no šiem gadījumiem, kad ir faktiski jau kaut kāds nodokļu likuma pārkāpums. Bet faktiski šīs ziņas ... viņas būtu lietojamas tad, kā jau teicu, visā lielā masīvā un tajā gadījumā, tātad jebkurā gadījumā kā avots, kuru var izmantot tālāk šīs amatpersonas darbības analīzei un iespējamās korumpētības novēršanai.

Tātad ar to es konstatēju, ka, norādot tikai uzkrājumu vietu, arī Valsts ieņēmumu dienests zaudē būtisku daļu no informācijas, ko viņam Korupcijas novēršanas likums paredz.

Vēl papildus jānorāda uz to, ka Korupcijas novēršanas likuma 29.pantā ir noteikta valsts amatpersonas deklarācijas publiskā pieejamība un šī publiskā pieejamība jebkuras amatpersonas gadījumā ir masu informācijas līdzekļu žurnālistu tiesības iepazīties ar deklarācijas saturu un publicēt tajās ietvertās ziņas, nenorādot deklarācijā norādīto personu dzīves vietas adresi.

Tātad amatpersonu deklarācijās sniedzamā informācija par to naudas uzkrājumiem ir pieejama arī plašākai sabiedrībai, un uz šīs informācijas pamata žurnālistiem vai kādiem citiem ieinteresētiem spēkiem vai interesentiem sabiedrībā ir iespēja veikt savus pētījumus. Līdz ar to skaidrs, ka tās iespējas korupcijas ierobežošanā, ko sabiedrībai ir devis Korupcijas novēršanas likums, ar Ministru kabineta noteikumiem nr.275 sabiedrībai tika atņemtas, jo sabiedrībai amatpersonas naudas atrašanās vieta ir absolūti neinformatīvs rādītājs un tai saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 61.pantu, kas garantē banku kontu konfidencialitāti, nav nekādu likumīgu iespēju iegūt informāciju par šajā vietā atrodošos summu. Un, tēlaini izsakoties, tai nav iespēju izšķirt, vai amatpersonai attiecīgajā bankā ir 5 lati vai 5 miljoni latu, kas no Korupcijas novēršanas likuma ir būtiska starpība.

Tātad, balstoties uz visu iepriekš minēto, ir pilnīgi skaidri nodibināts fakts, ak no Korupcijas novēršana likuma viennozīmīgi izriet pienākums valsts amatpersonām deklarēt to bezskaidras naudas uzkrājumu summu. Un jāņem vērā arī tas, ka Ministru kabinets arī ir akceptējis šo deputātu pieprasījumos vairākkārtīgi pausto nepieciešamību un ir ar 1997.gada 2.aprīļa noteikumiem nr.118 grozījis attiecīgo Ministru kabineta noteikumu nr.275 punktus, nosakot, ka turpmāk valsts

amatpersonām būs jāuzrāda to deklarācijās bezskaidras naudas uzkrājumu summa un vieta, tādējādi daļēji atzīstot savu kļūdu un arī daļēji to novēršot.

Tomēr šie Ministru kabineta noteikumi ... valsts amatpersonu deklarāciju formas neatbilstība Korupcijas novēršanas likumam nav novērsta pilnībā, un šī prasības būtība ir panākt, lai arī tajā punktā, kur šī neatbilstība vēl ir palikusi, lai tiktu nodrošināta arī atbilstība.

Tātad mēs varam pāriet tieši pie šīs apstrīdamās normas analīzes. Korupcijas novēršanas likumā pārejas noteikumu 5.punkts, kas ir stājies spēkā ar 1996.gada 1.jūniju, nosaka, ka visas Korupcijas novēršanas likuma 5.panta 1.daļas 4. līdz 14.punktā minētās valsts amatpersonas, kuras ir ievēlētas, ieceltas vai apstiprinātas amatā vai arī stājušās darba attiecībās līdz 1996.gada 31.decembrim, valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanu uzsāk iesniedzot ikgadējo valsts amatpersonu deklarāciju par 1996.gadu Korupcijas novēršanas likuma 24.pantā noteiktajā kārtībā, un saskaņā ar Korupcijas novēršanas likumu šīm personām šajās deklarācijās bija jānorāda to bezskaidras naudas uzkrājumu summa. Un saskaņā ar tajā laikā šīm amatpersonām izplatītajām un ar Ministru kabineta noteikumiem apstiprinātajām deklarāciju formām tas izdarīts netika. Tātad likums faktiski izpildīts netika.

Ministru kabineta noteikumos nr.118, kas iekļauj prasību deklarēt amatpersonu bezskaidras naudas uzkrājumu summu, šo amatpersonu deklarācijas formas 2.punktā ir minēts valsts amatpersonu loks, kam jāpapildina deklarācijas par 1996.gadu. Tajā pašā laikā šajos noteikumos 3.punkts atļauj pārējām valsts amatpersonām šādu deklarāciju papildināšanu neveikt, nosakot, ka tām bezskaidras naudas uzkrājumu summa ikgadējās deklarācijās jānorāda tikai sākot ar deklarāciju par 1997.gadu, kas faktiski tiks iesniegta 1998.gada aprīlī. Šīs ir visas Korupcijas novēršanas likuma 5.panta 1.daļas 4. līdz 14.punktā minētās amatpersonas, izņemot pilsētu domju un rajonu padomju priekšsēdētājus un attiecīgo pašvaldību izpilddirektorus, kas ir ietverti noteikumu nr.118 2.punktā. Un ņemot vērā to, ka Korupcijas novēršanas likums, tā 23. un 24.pants, un pārejas noteikumu 5.punkts prasīja no šīm amatpersonām sniegt informāciju par bezskaidras naudas uzkrājumu summu deklarācijās par 1996.gadu, bet Ministru kabineta noteikumu nr.118 3.punkts atļāva to nesniegt. Šie Ministru kabineta noteikumi, konkrētais 3.punkts, ir uzskatāms par esošu pretrunā ar Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.punktu un pārejas noteikumu 5.punktu.

Un ņemot vērā to, ka likuma par Ministru kabineta iekārtu 14.punkts ... tātad ... atvainojos, Ministru kabineta iekārtas likuma 14.punkts ... 14.pants un viņa 2.daļa nosaka, ka Ministru kabineta noteikumi nedrīkst būt pretrunā ar Satversmi un likumiem, un likums "Par likumu un citu Saeimas, valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību", tā 8.pants nosaka, ka, ja konstatēta pretruna starp dažādu juridisku spēku normatīvajiem aktiem, spēkā ir tas normatīvais akts, kuram ir augstāks juridisks spēks, es aicinu ... tātad uzturu spēkā prasību un lūdzu tiesai atcelt šo Ministru kabineta noteikumu

nr.118 3.punktu kā neatbilstošu Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.pantam, vēl ņemot vērā arī Korupcijas novēršanas likuma pārejas noteikumu 5.punktu.

Es vēl gribu papildus tikai paskaidrot, ka efektīvas korupcijas novēršanas sistēmas radīšanai Latvijā šobrīd ir arī milzīga politiska un vispār sabiedriska nozīme. Un korupcijas pastāvēšana valstī nozīmē to, ka valsts amatos ieceltās vai ievēlētās personas, ko tur sabiedrība jeb pilsoņu kopums ir deleģējis noteiktu funkciju veikšanai, pilda nevis šīs amata funkcijas kā tautas pārstāvji, bet gan pilda kādas citas funkcijas vai aizstāv kādas citas intereses. Šeit vārdu “korupcija” var lietot plašākā politiskā nozīmē nekā tas ir noteikts Korupcijas novēršanas likumā, saprotot ar to jebkādu publiskās varas neadekvātu lietošanu personiskā labuma gūšanai, bet visi iegūtie secinājumi, kas tālāk tiks iegūti, viņi attieksies arī uz tām konkrētajām korupcijas izpausmēm, kas ir paredzētas Korupcijas novēršanas likumā. Un, ja korupcija valstī pastāv ierobežotā apjomā, tad var uzskatīt, ka sabiedrība spēj ar to cīnīties normālā demokrātiskā procesa ietvaros. Savukārt, ja korupcijas izplatība kopā ar tās rezultātā par iespējamiem kļuvušo noziegumu izplatību pārsniedz noteiktu kritisko robežu, tad var izvirzīt jautājumu par to, vai valsts demokrātiskās institūcijas kopumā darbojas atbilstoši to sūtībai, vai valstī pastāv likuma vara, vai katram cilvēkam ir iespējas nodibināt taisnīgu interešu aizstāvību neatkarīgā un objektīvā tiesā, arī vai šajā valstī demokrātiskais process ir spējīgs pēc būtības darboties.

Un šādā situācijā būtiski ir apdraudēta Latvijas Satversmes 1.punkta, kas nosaka, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika, īstenošana. Un, ja Latvijā faktiski varu sagrābj kāds ekonomiskais grupējums, kam ar korupcijas un citu līdzekļu palīdzību izdodas panākt sev vēlamu lēmumu pieņemšanu, nerēķinoties ar tautas vairākuma viedokli, tad mēs redzam, ka tiek iegūta arī pretruna ar Latvijas Satversmes 2.punkta prasībām, kas nosaka, ka Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai. Un es negribu un arī nevaru šobrīd konkrēti analizēt, cik ļoti šobrīd Latvijā tiek ievēroti pēc būtības šie Satversmes punkti, un objektīvu zinātnisku analīzi mēs varbūt varētu sagaidīt perspektīvā no mūsu sociologiem, ja tie uzskatīts par nepieciešamu šādu darbu veikt, bet es gribu norādīt uz vairākiem faktoriem, kas šeit liek būt ļoti uzmanīgiem. Un, pirmkārt, tas ir starptautiskās kriminālās pasaules lielais spēks un tās rīcībā esošie naudas resursi. Pastāv vērtējums, ka šie resursi, kas pieejami viena gada laikā, varētu sasniegt pat līdz 500 miljardiem ASV dolāru. Šī summa precīzi arī nav būtiska, un diemžēl es nevaru arī latviešu valodā piestādīt materiālu citātu, bet jebkurā gadījumā šī summa ir ļoti liela, un šo resursu pastāvēšana tiek nopietni uztverta kā starptautiska problēma, un starptautiskā mērogā arī tiek veikti sistemātiski pasākumi pret starptautisko kriminālo pasauli. Šos resursus kriminālā pasaule var lietot lēmumu pieņemšanas ietekmēšanai dažādās pasaules valstīs, nerēķinoties ar to robežām, un tas arī ir starptautiski atzīts zinātniskās konferencēs, ka sevišķas riska zonas šās naudas apritei ir pārejas perioda valstis, kurās ieskaitāma arī Latvija. Un par cēloni tam tiek minēta relatīvi nesakārtotā likumdošana un

sabiedrības nespēja demokrātisku procesu ietvaros pretoties šādas naudas varai. Un faktiski jau ar šiem apdraudējumiem vien ir pietiekami, lai Satversmes 1.panta īstenošanas nodrošināšanai tiktu Latvijā veikti maksimāli stingri pretkorupcijas pasākumi, kas, protams, neaprobežojas ar to, kas mums šodien ir Korupcijas novēršanas likuma precīza un pilnīga realizācija, bet ietver šo realizāciju kā nepieciešamu komponentu.

Otrs objektīvs faktors vēl vien šeit ir tāds, ka amatpersona mūsu valstī ... daudzos gadījumos amatpersonām nākas pieņemt lēmumus par privāttiesisko subjektu interešu regulējumu, tajā skaitā liels riska faktors – korupcija – pastāv privatizācijas procesā.

Ir vēl arī virkne būtisku faktoru, kas akcentē uzmanību uz korupcijas novēršanas problēmām un šeit var minēt arī to materiālu, ko es jau iesniedzu, tas ir, Latvijas Republikas Finanšu ministrijā Tautsaimniecības analīzes un prognozes departamentā veikto pētījumu “Ēnu ekonomika un budžets”, kurā uzrādīts tā saucamās neoficiālās ekonomikas īpatsvars Latvijā 1994.gadā 34 % līmenī no iekšzemes kopprodukta. Un, ja valsts likuma varai nav noteikšana pār trešdaļu no valsts ekonomikas, mēs acīmredzot varam uzskatīt, ka šajā valstī likuma vara netiek pilnībā realizēta. Un līdzīgi dati tiek minēti arī 1997.gada budžeta projekta paskaidrojumos.

Nerunāsim par sabiedrības viedokli, teiksim, kas man kā politiķim, cik nācās ar šo viedokli sastapties, viennozīmīgi man nākas gūt šos vērtējumus, ka Latvijā valda korupcija. Un vēl šeit gribu minēt īsumā arī publikācijas presē, ko tiku iesniedzis un kas nav uzskatāmi par juridiskiem dokumentiem, un tādā veidā es šo arī negribētu traktēt, bet kopumā arī šīs publikācijas presē raksturo šo sabiedrības noskaņojumu un to, ka šī problēma mūsu valstī pastāv nopietna. Teiksim, tajā skaitā, kas ir manuprāt ... sevišķi dara uzmanīgu, tie ir signāli par iespējamo korupciju tiesību sargājošās institūcijās un tiesu sistēmā, jo tā šajā gadījumā jau atņem cilvēkam viņa pamattiesības uz savu interešu taisnīgu aizstāvību un arī degradē visu demokrātiskās iekārtas sistēmu. Un uztverot šo motivāciju visu kopumā, tā dod pamatu uzskatīt, ka Satversmes 1. un 2.punkta ievērošanai Latvijā ir nepieciešami efektīvi pretkorupcijas pasākumi. Un vēl jo vairāk šādā situācijā ir neizprotama Ministru kabineta rīcība, nenodrošinot Korupcijas novēršanas likuma precīzu un maksimāli pilnīgu un efektīvu īstenošanu.

Un es, kā jau minēju, es uzturu prasību šajā lietā un aicinu Satversmes tiesu atzīt par spēkā neesošu ... par pretrunā esošu Korupcijas novēršanas likumam Ministru kabineta noteikumu nr.118 3.punktu. Paldies.

A.Endziņš

Paldies. Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi? Skultānes kundze, lūdzu!

I.Skultāne

Čerāna kungs, man tāds precizējošs jautājums – vai es pareizi sapratu jūsu runā teikto un arī pieteikumā norādīto. Jūs uzskatāt par nepareizu to, ka Ministru kabineta noteikumos nr.118 valsts

amatpersonas ir sadalītas divās daļās: viena daļa, kurai bezskaidras naudas uzkrājumu summa ir jādeklarē par 1996.gadu, bet otrai daļai – tikai sākot ar 1997.gadu. Vai jūsu soma ir tāda, ka visām amatpersonām vienādi ir jāiesniedz papildu deklarācija par bezskaidras naudas uzkrājumu summu jau par 1996.gadu?

K.Čerāns

Jā, to nosaka Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.pants un Korupcijas novēršanas likuma pārejas noteikumu 5.punkts.

I.Skultāne

Tātad jābūt visām amatpersonām, kas minētas 5.pantā, vienādam šim pienākumam, ja?

K.Čerāns

Šajā gadījumā ... šajā konkrētajā gadījumā šim pienākumam ir jābūt vienādam, jo tas ir noteikts ar likumu.

I.Skultāne

Vai tādā gadījumā jūs neuzskatāt, ka būtībā jūs prasība ir arī par to, ka būtu jāatceļ noteikumu ... 118 noteikumu 2.punkts, ne tikai 3.?

K.Čerāns

Es uzskatu, ka 118.noteikumu 2.punkts atbilst Korupcijas novēršanas likumam un, atceļot šo noteikumu punktu, tās sekas var rasties tādas, ka faktiski tiek anulēta prasība arī šīm amatpersonām uzrādīt deklarācijā savus bezskaidras naudas uzkrājumus par 1996.gadu.

Tādu situāciju nu galīgi negribētos pieļaut, un es skaidri apzinos to, ka Satversmes tiesa ar savu lēmumu nevar panākt tādu situāciju, kurā tiktu automātiski uzlikts visām amatpersonām par pienākumu deklarēt šos bezskaidras naudas uzkrājumus, un tā acīmredzot arī nav Satversmes tiesas būtība uzlikt kādam kaut ko par pienākumu, bet tas, ko Satversmes tiesa var izdarīt, viņa var norādīt uz to, ka kāda likuma norma ... tātad kāda Ministru kabineta noteikumu norma nav atbilstoša likumam un līdz ar to dot signālu Ministru kabinetam, ka viņam tālāk ir jārikojas un šī situācija jāsakārto. Tas pat nebūtu juridisks signāls, tas būtu vismaz politisks signāls, bet es domāju, ka, ja Satversmes tiesa dotu šo skaidrojumu, ka šis 3.punkts neatbilst Korupcijas novēršanas likumam, tad arī sekotu šī Ministru kabineta rīcība. Es ļoti ceru, ka Ministru kabinets šādā veidā rīkotos, kaut gan, protams, man nav par to garantijas, bet arī Satversmes tiesa var izdarīt to, ko viņa var izdarīt, un man negribētos šādā veidā šo prasību paplašināt, jo tad viņai varētu parādīties neviennozīmīgi traktējumi un arī šī paplašinātā prasība nedotu praktiski to rezultātu, kas būtu sagaidāms.

I.Skultāne

Juridiski tātad it kā paliek tās sekas ... vēl kārtojams mazāk, ja paliek šis ...

A.Endziņš

Paldies. Vai ir vēl kādi jautājumi tiesnešiem? Nav.

L.Skreija

Man būtu jautājums.

A.Endziņš

Lūdzu!

L.Skreija

Es vēlētos no cienājamā prasītāju pārstāvja bišķi precizējošu atbildi saņemt: saskaņā ar kuru Satversmes pantu ir pretrunā Ministru kabineta 1997.gad 2.aprīļa noteikumu nr.118 3.punkts? Precīzi, ar kur Satversmes pantu ir pretrunā?

K.Čerāns

Prasībā ir prasīts atzīt šo Ministru kabineta noteikumu 3.punktu kā spēkā neesošu saskaņā ar tā neatbilstību Korupcijas novēršanas likumam un Satversmes 1. un 2.pantam ... attiecībā uz neatbilstību Satversmes 1. un 2.pantam šeit var uzrādīt dažas pazīmes, kuras es šeit tiku uzrādījis, bet es šeit netiku konstatējis šo juridisko faktu par neatbilstību, tā bija paskaidrojošā daļa. Šeit netika konstatēts juridiskais fakts par neatbilstību, bet pazīmes šeit neapšaubāmi pastāv, un, ņemot vērā šo normas interpretāciju un šo kopējo politisko situāciju, acīmredzot, arī Satversmes tiesa varētu izdarīt savus secinājumus.

A.Endziņš

Paldies. Vēl kādi jautājumi ir Skreijas kundzei?

L.Skreija

Es tomēr nesaņēmu, es uzskatu, precīzu atbildi. Bet tad man ir vēl viens jautājums.

A.Endziņš

Lūdzu!

L.Skreija

Es gribētu lūgt cienājamo prasītāju pārstāvi, varbūt viņš varētu definēt, ko nozīmē “bezskaidras naudas uzkrājumi”?

A.Endziņš

Čerāna kungs, jūs varat atbildēt uz šo jautājumu?

K.Čerāns

Es mēģināšu. Tātad termins “bezskaidras naudas”... Acīmredzot mēs precīzu definējumu šeit ... tas būs tiesai jāvērtē, cik precīzs šis definējums izdosies, bet ir skaidrs tas, ka termins “bezskaidras naudas uzkrājumi” sastāv no divām daļām, un, proti, tas ir, bezskaidra nauda un otrs, tas ir, naudas uzkrājumi. Kas ir naudas uzkrājumi, es domāju, ka tas ir katram skaidrs. Tāpat kā šeit ir skaidras naudas uzkrājumi, tāpat šeit ir bezskaidras naudas uzkrājumi un otrs jēdziens – “bezskaidra nauda”- tas parādās arī Kredītiestāžu likumā vismaz, un, acīmredzot, ar to tiek saprasti, tātad, attiecīgie naudas uzkrājumi, kas viņiem nav skaidrās naudas zīmēs, bet ir kādā, teiksim,

bankas kontā. Tas varētu būt viens no iespējamajiem skaidrojumiem, bet es negribu šeit pretendēt uz absolūtu autoritāti, protams.

A.Endziņš

Paldies. Vēl kādi jautājumi Skreijas kundzei?

L.Skreija

Ņemot vērā šo atbildi, Ministru kabinetam kā Korupcijas likuma izpildes nodrošinātājam un arī kā jebkurai ienākumu deklarētājam, un tajā skaitā arī cienījamam prasītāju pārstāvim, es gribētu lūgt atbildēt uz jautājumu, ņemot vērā arī viņa tikko kā teikto – kā viņš vērtē, kāds uzkrājums ir kredītkarte. Kas tas ir? Jebkurai no mums var rasties jautājums, aizpildot deklarāciju, saskaņā ar likuma 23.panta 7.punktu, kā viņu deklarēt. Tas ir bezskaidras naudas uzkrājums? Un kas ir skaidras naudas uzkrājums? Lai Ministru kabinetam varbūt nebūtu paplašināti jātulko likumi ...

A.Endziņš

Varat atbildēt, Čerāna kungs?

K.Čerāns

Nu acīmredzami kredītkarte nevarētu tikt uzskatīta par skaidras naudas uzkrājumu. Tā nav skaidra nauda.

A.Endziņš

Vēl kādi jautājumi? Nav vairāk jautājumu.

Ja jautājumu nav, tad vārds tiek dots institūcijas, kura ir izdevusi apstrīdēto aktu, proti, Ministru kabineta pārstāvei zvērinātai advokātei Lidijai Skreijas kundzei. Lūdzu!

L.Skreija

Paldies. Godājamie tiesneši! Kāmēs jau dzirdējām nupat kā no prasītāju pārstāvja teiktā, un kā izriet arī no prasītāju prasības pieteikuma, tad prasītājs apstrīd Ministru kabineta 1997.gada 2.aprīļa noteikumu nr.118 "Grozījumi Ministru kabineta 1996.gada 30.jūlija noteikumos nr.275 "Par valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtību" 3.punktu kā neatbilstošu Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.pantam.

Savas prasības papildinājumos prasītājs arī norāda, ka šis minētais Ministru kabineta noteikumu 3.punkts neatbilst Satversmei un ir pretrunīgs ar likumiem un līdz ar to, pamatojoties uz likumu "Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas un spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 8.panta 1.daļu, ir jāvadās no Korupcijas novēršanas likuma.

Nu, godājamie tiesneši! Es domāju, ka nevietā būtu man šodien stāstīt par to, kā norit likumu izstrādes gaita un pieņemšana. Un, kā mēs redzam, tad konkrēti runājot par Korupcijas novēršanas likumu, tad viņš tika pieņemts 1995.gada 21.septembrī. Es uz doti brīdī, tiesnešu kungi,

nevaru pateikt nevienu likumu, kurā nebūtu vismaz viens pants, kurā nebūtu atruna par to, kam un kādā kārtībā ir jānodrošina likumu izpildi. Ka viena, neapšaubāmi, viena lieta, ir likumu pieņemt, bet tikpat svarīga lieta ir likuma izpilde, un šo likumu izpildes nodrošinātājs šo likumu izpildē ir visur minēts Ministru kabinets. Un līdz ar to, protams, pats likumdevējs, pieņemot Korupcijas novēršanas likumu, jau pašā sākumā paredzēja vēl bez tam, ņemot vērā, ka šis likums mums stājas spēkā pa daļām, ka šis likums ir jāizpilda, un sākotnējā momentā šo Ministru kabineta noteikumu nebūs, jo arī viņi nevar būt, kamēr likums nav stājies spēkā vai pilnībā, vai arī attiecīgās daļas, kuras jāizpilda ir, un tāpēc jau pats likums paredzēja pārejas noteikumus, kuros noteica šī likuma izpildes kārtību un arī atrunāja termiņus. Un šie pārejas noteikumu termiņi ir atrunāti gan 3., 4. un 5.punktā. Un ņemot vērā, ka likuma normas, par kurām šodien ir strīds, tāpat par Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.pantu, saskaņā ar pārejas noteikumiem stājas spēkā sākot ar 1996.gada 1.jūniju, tad, loģiski, ka šos pārejas noteikumus un to izpildes kārtību regulē pats likums. Bet 1996.gada 30.jūlijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi nr.275 par valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas kārtību. Uz šo brīdi jau bija spēkā arī pats likums, jau bija spēkā likuma 23.pants un 24.pants. Un līdz ar to Ministru kabinets var prezumēt, ka pārejas noteikumi, pārejas periods, kas tur ir noteikts, ir izbeidzies un sāk darboties tie noteikumi, ko paredz paši likuma panti. Un likuma 24.pants paredz, ka visas amatpersonas ik gadus, tādos pašos termiņos, kādos tiek iesniegta vispārēja ienākumu deklarācija, iesniedz ikgadējo valsts amatpersonas deklarāciju.

Un otrā daļa paredz, ka ikgadējā valsts amatpersonas deklarācijā ir jānorāda šā likuma 23.pantā 2. un 3.daļā prasītās ziņas. Ministru kabineta noteikumi nr.275 tad arī noteica to kārtību kā būs jāuzrāda šīs ziņas deklarācijās, un Ministru kabineta 275.noteikumi jau pašā sākumā pielikumā, otrajā pielikumā 8.punktā paredzēja, ka šo kārtību ... deklarējot savus ienākumus šī kārtība ir: "bezskaidras naudas uzkrājumu vieta tiek"... tāpat jauno paša sākuma Ministru kabinets atbilstoši likumam ir prasījis šī likuma izpildi un noteicis šī likuma izpildes kārtību. Un līdz ar to, protams, kad likums sāk darboties, rodas objektīvas nepieciešamības likuma izpildītājam varbūt papildināt, grozīt izpildes kārtību, un šo kārtību ir tiesības Ministru kabinetam konkrētajā gadījumā izdarīt saskaņā ar 23.panta 2.punktu, kurš arī pasaka, ka Ministru kabineta noteiktajā kārtībā valsts amatpersonām ir jādeklarē savi ienākumi, tajā skaitā bezskaidras naudas uzkrājumi. Likums konkrēti nepasaka, kas ir bezskaidras naudas uzkrājumi. Viņš nedod definīciju, bet, kā jau es teicu, cienījamie tiesneši, viena lieta ir likumu pieņemt, bet otra lieta – likumu izpildīt.

Izpildes kārtību nosaka Ministru kabinets, un viņš arī savos noteikumos noteica šo izpildes kārtību, un viņš negrozīja ne termiņus, kādi ir noteikti likumā, ne arī to kārtību, kāda noteikta 23.panta 2.daļā. Jo, kā mēs zinām, saskaņā ar likumu par iedzīvotāju ienākumu nodokli, kuru praktiski var uzskatīt par vispārējo normu, kura paredz mums deklarēt savus ienākumus, 19.pants nosaka šos vispārējos termiņus, par kuriem runā arī Korupcijas novēršanas likuma 24.panta 2.daļa,

tātad, respektīvi, 1.aprīli. Šo termiņu Ministru kabineta noteikumi ne sākotnējā redakcijā – 275.noteikumi, ne vēlākie – šā gada 2.aprīļa noteikumi nr.118 3.punktā šo termiņu nedod, viņi tā arī paredz, ka visiem ir jādeklarē vispārējā termiņā līdz 1.aprīlim. Bet, ja mēs uzmanīgi palasām šo 118.noteikumu 3.pantu, tad mēs arī redzētu, ka nekādu pārkāpumu atbilstoši pašam likumam un vēl jo vairāk mūsu valsts pamatlikumam Satversmei šeit nav. Jo viņi jau arī nosaka to kārtību. Viņi nosaka 2.punktā amatpersonu loku, kurš principā ir paņemts pēc analogijas, kāds ir sagrupējums bijis likuma pārejas noteikumos, ka mūsu galvenajām, vadošajām valsts amatpersonām ir jāiesniedz tāpat kā visiem citiem līdz 1.aprīlim deklarācijas, bet tādos gadījumos, ja valsts amatpersonas stājas amatā vai izbeidz pildīt savus pienākumus, tad šīm amatpersonām Ministru kabineta 118.noteikumu 3.punkts arī nosaka šo kārtību, ka pārējām valsts amatpersonām minētajos noteikumos izstrādātos grozījumus ņemt vērā aizpildot deklarācijas pēc 1997.gada 1.aprīļa. Jo arī šie noteikumi ir pieņemti pēc vispārējā likumā noteiktā deklarēšanas termiņa – 1.aprīļa. Viņi ir pieņemti 2.aprīli.

Un, ja, pieņemsim, amatpersonu iecelšajā valsts amatpersonas amatā 1.maiā, 1.jūnijā vai 1.jūlijā, tad saskaņā gan ar Korupcijas likumu, gan ar Ministru kabineta noteikumiem viņiem mēneša laikā ir jādeklarē savi ienākumi. Protams, tās amatpersonas, kas ir pildījušas savu amatu, viņas jau ir līdz 1.aprīlim tos izdarījušas, bet tajā situācijā, ja amatpersonu iecel no jauna amatā vai viņu atbrīvo no amata, tad saskaņā ar likumu viņai ir jādeklarē, un tad jau Ministru kabinets, kas nosaka kārtību, bez tā, ka jau ir ... kas jau no paša likuma spēkā stāšanās brīža ir bijis, ka jāuzrāda ir bezskaidras naudas uzkrājumu vieta, Ministru kabinets ir noteicis šo kārtību, ka jānosaka summa, jo Ministru kabinetam ir jānodrošina šī likuma izpilde caur visām institūcijām, un ne velti es šodien uzdevu jautājumu prasītāju pārstāvim.

Es cerēju saņemt varbūt tomēr kaut cik precīzu atbildi uz to, kas ir bezskaidras naudas uzkrājumi. Jo likums ir nekonkrēts, viņš atbildi uz šo jautājumu nedod. Bet, kā jau es vēlviensreiz saku, viena ir likumus pieņemt, bet otra lieta, cienījamie tiesneši, Ministru kabinetam kā likumu ievērošanas un izpildes nodrošinātājam caur saviem Ministru kabineta noteikumiem ir tiesības saņemt kvalitatīvus likumus, jo Ministru kabinets nevar strādāt pēc principa – uzmini nu. Kā tulkot šo normu? Likums konkrēti viņu nepasaka, bet Ministru kabinetam ir jāizpilda šī norma, un līdz ar to viņš savos noteikumos atbilstoši likumam paredzētajām tiesībām, vēlviensreiz atkārtosos, ar šo 23.panta 2.daļu nosaka šo kārtību. Viņš viņu ir noteicis 275.noteikumos, un viņš vēl precīzē šo kārtību 118.noteikumu 3.punktā. Viņš negroza ne vispārējos termiņus, par kuriem iet runa 24.pantā, viņš nenosaka neko jaunu un nemaina nekādu kārtību, jo tās amatpersonas, kas atrodas savos amatos, nekur nepaliks, viņām tāpat par atskaites periodu līdz nākošā gada 1.aprīlim būs jādeklarē savi ienākumi. Tajā skaitā bezskaidras naudas uzkrājumi. Un Ministru kabinets ir noteicis kārtību, kā viņi ir jādeklarē. Viņiem ir jānorāda vieta un summa.

Un, cienījamie tiesneši! Es domāju, ka nevietā arī būtu runāt par to, kā vispār likuma izstrāde notiek, tajā skaitā Ministru kabineta noteikumi, jo ne jau Ministru kabineta locekļi sanāk, šos noteikumus izdomā un pēc tam pieņem. Ir zināma procedūra un kārtība, kā tas notiek. No visām ministrijām, tajā skaitā no Tieslietu ministrijas, tiek saņemtas atsauksmes, tiek saņemtas atsauksmes no tādām valsts institūcijām, kā Valsts kontrole un Ģenerālprokuratūra, kura, kā mēs visi zinām, ir tā institūcija, kuras pamatuzdevums ir raudzīties, lai viss atbilstu likumam. Ne no vienas no šīm institūcijām – ne no Tieslietu ministrijas, ne no Ģenerālprokuratūras, konkrēti runājot par 118.noteikumu 3.punktu, nekādi iebildumi netika saņemti. Tātad arī šīs institūcijas atzina, ka šo noteikumu 3.punkts atbilst gan mūsu valsts pamatlikumam – Satversmei, gan konkrētai speciālai tiesību normai.

Un ja mēs paanalizējam arī lietas materiālu un, ja tā var izteikties, vēsturisko secības gaitu, tad mēs arī redzam, cik vispār ir bijušas pretrunas šo likumu pieņemot, izstrādājot. Jā, ja mēs paskatāmies, oficiāli likumā ir bijuši tikai divi grozījumi, bet cik daudz ir bijuši deputātu pieprasījumu, kādas gan pirmajā, gan otrajā, gan trešajā lasījumā deputātu apspriedes par šo likumu ir bijušas. Tas, ka likums tiešām nav konkrēts, to, man liekas, cienījamā tiesa pārliecinājās šodien, uzklusot atbildes uz manis uzdotajiem jautājumiem.

Bet jāņem arī objektīvie apstākļi vērā. Kad likums stājas spēkā, tad viņš jāizpilda, un, kā Ministru kabineta pārraudzībā esoša institūcija, Valsts ieņēmumu dienests ir apzinājis, ka mūsu valstī ir vairāk par 34 000 amatpersonu, kurām ir jādeklarē likumā un atbilstoši Ministru kabineta noteiktajā kārtībā savi ienākumi. Valsts ieņēmumu dienesta centrālajā aparātā ir tikai 4 darbinieki, kuri atbild par šī likuma izpildi visā valstī. Katrā rajona teritoriālajā iestādē ir viens darbinieks, un vidēji Valsts ieņēmumu dienesta statistika rāda, ka katram šim darbiniekam attiecīgajā teritoriālajā iestādē ir jāpārbauda no 800 līdz 2000 deklarācijām. Tad, godājamā tiesa, man ir jautājums – vai Ministru kabinetam ir tiesības saņemt kvalitatīvu likumu? Nepārprotami, jo viņam ir jāizpilda, viņam ir jānosaka šī kārtība.

Godājamā tiesa, es uzskatu, ka Ministru kabinets ar šiem precizējumiem, kas ir 1997.gada noteikumos nr.118 3.punktā, nekādā ziņā nav pārkāpis likumu, jo, ja jau mēs aizrunājamies tik tālu, kā cienījamais prasītāju pārstāvis te runāja, ka deklarēšanu var aizstāt un es neņemos vairs atkārtot un citēt viņa vārdus, tad, ja jau mēs tā paraudzīsimies, tad jau pretrunas ir saskatāmas jau no paša sākuma, arī likuma pārejas noteikumi un tie termiņi, tas amatpersonu sagrupējums tādā gadījumā neatbilst pašam likuma normām, un likuma 24. un 23.pants stājas spēkā, kā mēs redzam, pēc pārejas noteikumiem, ar 1996.gada 1.jūniju. Bet pārejas noteikumos noteiktā kārtība līdz 1.augustam darbojas. Un 30.jūlijā jau bija Ministru kabineta noteikumi, kuri precīzi noteica, kā šis likums ir izpildāms, un Ministru kabinetam bija tādas tiesības, jo to paredz likums.

Es, godājamā tiesa, nesaskatu nekādu pamatojumu šai prasībai, un izbrīnu rada atsauce uz termiņiem, uz laikiem, kuri ir gājuši un pagājuši, pārejas noteikumiem, un es neredzu nekur, ka Ministru kabinets ar kādu savu noteikumu punktu būtu pārkāpis vispārējās prasības, deklarēšanas termiņus un deklarēšanas aizpildīšanas kārtību. Tā kā es uzskatu un varu pateikt tikai Ministru kabineta vārdā visai tiesai, ka Ministru kabinets šo prasību uzskata par pilnīgi nepamatotu un neatzīst.

A.Endziņš

Paldies. Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi? Tiesnesim Apsītim. Lūdzu!

R.Apsītis

Gan Ministru prezidents savā šā gada 6.jūnija atbildes rakstā par lietas ierosināšanu, gan arī Jūs pati šodien vairākkārt konstatējāt, ka Korupcijas novēršanas likums precīzi nenosaka, kādā veidā būtu jānorāda bezskaidrās naudas uzkrājumi. Sakiet, lūdzu, kāpēc, pēc jūsu domām, Ministru kabinets nav izmantojis likumā paredzētās tiesības iesniegt savus priekšlikumus Saeimā, lai precizētu šo neprecīzo likumu, jo nav taču iedomājama tāda situācija, ka Saeima pieņemtu likumu bez Ministru kabineta, tā sakot, līdzdalības.

L.Skreija

Nu es gan tā nu gluži neuzskatītu, ka Ministru kabinets nav izrādījis aktivitātes šī likuma precizēšanā. Kaut vai šie paši 118.Ministru kabineta noteikumi, kā mēs redzam arī no lietas materiāliem, ļoti lielu aktivitāti šī likuma precizēšanā ir izrādījuši paši likumdevēja pārstāvji, cienījamie deputāti, taču Saeima to nav ņēmusi vērā un nav izdarījusi šos grozījumus. Ministru kabinets tomēr, izskatot šos deputātu priekšlikumus, ir uzskatījis par iespējamu, ka ir jāprecizē, lai tomēr nodrošinātu šī likuma izpildi. Es gan tā neuzskatītu, ka Ministru kabinets nav izrādījis aktivitāti šo likumu pretrunu novēršanā.

A.Endziņš

Man būtu jautājums. Jūs teicāt, ka likums ir nekonkrēts, nav skaidrs saistībā tieši ar šiem skaidrās un bezskaidrās naudas uzkrājumiem, un ka likums to nepasaka. Likuma 23.pants nosaka, ka ir jāiesniedz deklarācijas iesniedzējam ziņas par skaidrās un bezskaidrās naudas uzkrājumiem un viņam piederošajiem vērtspapīriem. Jūs minējāt to, ka izpildot to ... šo pārejas noteikumu likuma prasību, Ministru kabinets ir izdevis noteikumus nr.275. Šajos noteikumos nr.275, kuriem ir pievienoti klāt pielikumi, tātad, kāda ir valsts amatpersonas deklarācija, 2.daļā 8.punktā ir ierakstīts sekojošais, kas ir jāizpilda: "deklarācijas iesniedzēja skaidrās un bezskaidrās naudas uzkrājumi". Un tālāk, skaidrās naudas uzkrājumu summa, un otrs – bezskaidrās naudas uzkrājumu vieta. Kāpēc pēc jūsu domām vienā gadījumā ir runa par summu, te tiek saprasta šī likuma prasība, jo likums prasa norādīt skaidrās un bezskaidrās naudas uzkrājumus. Vienā gadījumā prasa summu, otrā gadījumā

prasa tikai vietu, nenorādot summu. Un jūs sakāt, ka ir neskaidrība. Vienā gadījumā ir saprotami, otrā gadījumā – nesaprotami. Kā jūs varētu to komentēt?

L.Skreija

Godājamā tiesa! Es domāju, ka varbūt precīzāk uz šo jautājumu atbildētu lieciniece, un pataupītu šo jautājumu lieciniekam nopratināšanas laikā, bet, redziet, es varu teikt tikai to, ka Ministru kabinets ar saviem noteikumiem ir noteicis šo deklarēšanas kārtību. Viņš šo vietu un summu ir noteicis. Jūs saprotiet, ka arī atsaucoties uz Kredītiestāžu likumu Valsts ieņēmumu dienestam ir sarežģījumi, lai noteiktu vietu, un, ja ir noteikta vieta, tad vēl Valsts ieņēmumu dienests var noteikt apjomu, bet viņam ir sarežģījumi, lai noteiktu šo summu, jo tomēr Kredītiestāžu likuma pantu un punktu, kuru cienījamais prasītāju pārstāvis mums nolasīja, tā gluži tulkot nevar, jo Kredītiestāžu likuma 63.panta attiecīgais punkts nosaka Valsts ieņēmumu dienestam tiesības kā nodokļu administrācijai, administrējot nodokļus, tikai konkrētos gadījumos, ja ir pārkāpts likums par nodokļiem un nodevām, griezties kredītiestādē un konkrēti norādīt sakarā ar ko un par kādiem pārkāpumiem viņi iet uz šo informāciju, jo šī informācija saskaņā ar Kredītiestāžu likumu ir konfidenciāla informācija un tas jau ir jebkuras kredītiestādes pirmais bauslis, ka viņi nedrīkst izpaust savus klienta noslēpumus kredītnoguldījumos un līdz ar to principā attiecināt Korupcijas likumu uz šo likumu normu. Ministru kabinets uzskata, ka nav un tāpēc arī šī, teiksim, kārtība, kas varbūt liekas, ka tas ir sadalījums, bet tā ir kārtība, es gribētu teikt, ka tā ir kārtība, kā Valsts ieņēmumu dienestam, kā Ministru kabineta pārraudzībā esošai institūcijai, pārliecināties, vai pareizi ir norādīti attiecīgās amatpersonas uzkrājumi.

A.Endziņš

Lūdzu!

I.Čepāne

Godātā Skreijas kundze, man ir vairāki jautājumi, ja jūs neiebilstiet.

Pirmais jautājums – vai jūs piekrītat, paskatoties šos te Ministru kabineta noteikumus nr.118, ka veselai rindai valsts amatpersonu saskaņā ar 3.punktu nebūs jādeklarē bezskaidrās naudas uzkrājumi par 1996.gadu.

L.Skreija

Nē, es nevaru piekrist šim apgalvojumam. Jo likums jau prasa vispārējo kārtību visām valsts amatpersonām deklarēt viņu ienākumus līdz taksācijas ... pēc taksācijas gada ... līdz nākošā gada 1.aprīlim. Tātad jebkurā gadījumā neviena no valsts amatpersonām nevarēs būt tādā situācijā, ka viņa nedeklarēs šos ienākumus, viņai gluži vienkārši līdz nākošā gada 1.aprīlim tie būs jādeklarē, bet šeit ir Ministru kabinets, atbilstoši jau, kā es teicu, vadoties pēc likuma, precizējis izpildes kārtību attiecībā uz tām amatpersonām, kuras stājas amatā un kuras tiek atbrīvotas no amata pēc likumā noteiktā vispārējā deklarēšanas termiņa.

I.Čepāne

Otrs jautājums man ir tāds. Jūs teicāt, ka Ministru kabinetam nav skaidrs jēdziens, kas ir bezskaidras jaudas uzkrājumi. Šeit tālāk, turpinot Endziņa kunga jautājumu, es gribētu jums jautāt, kāpēc attiecībā uz Korupcijas novēršanas likuma 5.pantā norādītām amatpersonām, proti, 1. līdz 3., un vēl tur klāt citas, jums, Ministru kabinetam bija skaidrs, ko tas nozīmē, jo attiecībā uz tiem ir tātad Ministru kabinets sapratis, ka bezskaidras naudas uzkrājumi ir ... tātad noteiktu summu un vietu.

L.Skreija

Es gan negribētu teikt, ka tas attiecas tikai uz šīm amatpersonām, bet ņemot vērā, ka tās ir mūsu valsts galvenās amatpersonas, teiksim, pirmās personas, tad Ministru kabinets pēc analogijas, kāda bija likuma pārejas noteikumos, ir šo amatpersonu grupu sagrupējis un noteicis, ka līdz 1997.gad 15.aprīlim papildināt iesniegtās deklarācijas, un attiecībā par tām amatpersonām, kuras jau tiek ieceltas amatā un, kā jau es teicu, atbrīvotas no amata pēc šī termiņa, tad viņām jau uzreiz arī šī izpildes kārtība ir jāievēro.

I.Čepāne

Un pēdējais jautājums.

A.Endziņš

Lūdzu.

I.Čepāne

Jūs absolūti nepieskārāties šai lietai, proti, par šo publicitāti. Proti, Korupcijas novēršanas likuma 29.pants, par ko gan Ministru kabinets ir atbildes vēstulē ... Mans jautājums šeit ir tāds diezgan garš varbūt. Un proti. Kā vadoties no Korupcijas novēršanas likuma 29.panta un Kredītiestāžu likuma 5.sadaļas tiek nodrošināta Korupcijas novēršanas likumā prasītā publiskā pieejamība? Tas ir, konkrētāk, vai, ņemot vērā noteikumus nr.118, pašlaik žurnālistam ir pieeja, vai žurnālists var iepazīties ar noteikumu nr.118 2.punktā neietverto valsts amatpersonu bezskaidrās naudas uzkrājumu summu, proti, pavisam tāds vienkāršs piemērs, jo var būt, ka uzreiz jūs nepateiksiet, kuras tās ir: ja žurnālisti, šeit klāt esošie, ja viņi vēlas uzzināt, piemēram, cik tā summa liela ir Satversmes tiesas tiesnesim, kas nav iekšā tajā sarakstā, ja viņš vēlas zināt, cik ir ģenerālprokuroram šī summa par 1996.gadu un piemēram, cik šī summa liela ir Valsts bankas prezidentam. Kādā veidā jūsuprāt Ministru kabinets, nodrošinot šo publicitāti, var tagad žurnālistam radīt šo iespēju.

L.Skreija

Jā, likums jau ir arī paredzējis, un Ministru kabinets savos pielikumos to atrunā, ka ir publiskā daļa, kura ir pieejama un ir tāda, kura nav pieejama un nebūs pieejama. Jeb arī, teiksim, konkrētāk, viņa nav izpaužama, ņemot vērā dažādus objektīvus apstākļus. Bet es, godājamie, tiesu

lūgtu varbūt šo jautājumu arī adresēt lieciniecei, jo viņa precīzi par šo jautājumu varēs izstāstīt. Viņa ir tieši šī jautājuma izpildes ...

A.Endziņš

Paldies. Vai ir vēl kādi jautājumi?

A.Lepse

Vai es jūs pareizi sapratu, ka šajos noteikumos nr.118 2.punktā Ministru kabinets oficiāli paziņo, kas ir valsts pirmās amatpersonas?

L.Skreija

Nē, tas bija personīgi mans tāds traktējums, tas nav Ministru kabineta noteikums.

A.Lepse

Paldies.

A.Endziņš

Man vēl ir jautājums. Ja es esmu pareizi jūs sapratis, tad jūs uzskatāt, ka Kabineta 118.noteikumu 3.punkts, kur ir noteikts, ka 2.punktā neminētajām amatpersonām ir tāpat jādeklarē, bet šie vārdi "Pēc 1997.gada 1.aprīļa" tālāk ir likts iekavās. Tātad, tad ir jādeklarē jau ņemot vērā vēl 1.punktā izdarītās izmaiņas, un, proti, par bezskaidrās naudas uzkrājuma vietā "bezskaidrās naudas uzkrājuma vieta un summa", ka tas ir jādara pēc 1997.gada 1.aprīļa, bet, ja tas ir iekavās, tikai stājoties amatā, tātad, ja tikko uzsāk pildīt attiecīgo darbu, kas prasa šo te deklarāciju vai beidzot pildīt savus amata pienākumus, gan pēc tam jau ir vispārējs pienākums aizpildīt par 1997.gadu. No kurienes jūs redzat, ka šeit ir arī šis pienākums uz pārējām amatpersonām to pašu darīt, tātad uzrādīt arī bezskaidrās naudas uzkrājumu summu, ne tikai vietu visām pārējām amatpersonām, kuras nav minētas 23.panta ... piedošanu, 5.panta 1. un 3., bet tālāk no 4. jau līdz 14., tātad visām pārējām amatpersonām?

L.Skreija

Nu, cienījamas tiesnesi, es uzskatu, ka to ja šīs amatpersonas ... viņām tas gluži vienkārši būs jādara, ievērojot vispārējos termiņus, jo viņiem līdz nākošā gada 1.prīlim jebkurā gadījumā visām amatpersonām būs šie uzkrājumi jādeklarē. Tā kā ... Un šī atsauce iekavās, es domāju, tas ir precizējums atbilstoši likuma prasībām, 23.panta 2.daļas, un arī kopumā 275.noteikumiem.

A.Endziņš

Vai ir vēl jautājumi? Nav.

Prasījuma pieteikuma iesniedzēju pārstāvim Čerāna kungam ir jautājums? Lūdzu!

K.Čerāns

Man ir vairāki jautājumi. Pirmais jautājums ir: vai jūs atzīstat atbildes rakstā par lietas ierosināšanu teikto, ka, ja valsts amatpersona ir uzrādījusi savu bezskaidrās naudas uzkrājuma vietu, tad arī iespējams pārbaudīt to izcelsmes avotus.

L.Skreija

Jā.

K.Čerāns

Un sakiet, lūdzu, saskaņā ar kādu likumu un kādu pantu tas būs iespējams izdarīt?

L.Skreija

Tas būs iespējams izdarīt izpildot to kārtību, kādu Ministru kabinets ir noteicis, lai vispār šo lūgumu izpildītu. Šai institūcijai, kas praktiski šo likumu izpilda, respektīvi, Valsts ieņēmumu dienestam.

A.Endziņš

Paldies. Otrs jautājums.

K.Čerāns

Jā, varbūt šādu. Es domāju, ka jūs nenoliegsiet to, ka šie dati ir atbildes rakstā, ka likums paredz, ka katru gadu no katras amatpersonu kategorijas ir jāpārbauda 2%. Likums to tiešām paredz. Bet tālāk šajā atbildes rakstā ir rakstīta tāda lieta, ka, veicot šīs pārbaudes, Valsts ieņēmumu dienestam ir arī tiesības pieprasīt papildu informāciju par bezskaidrās naudas uzkrājumu summām.

L.Skreija

Jā, likums neierobežo šo.

K.Čerāns

Tātad šādi fakti ir. Tad jautājums ir: kurš likums un kurā vietā Valsts ieņēmumu dienestam atļauj to darīt?

L.Skreija

Kaut vai likums par Valsts ieņēmumu dienestu. Tā ir pirmā viņa funkcija, atbilstoši likuma par nodokļiem un nodevām. Viņš ir nodokļu administrācija.

K.Čerāns

Bet jūsu ... vārdu sakot, Kredītiestāžu likums uzskaita ekskluzīvā kārtā 63.pantā tos, nosakot vispārējo kredītiestāžu noslēpumu, ko jūs pati arī minējāt, 63.pantā tiek minēts, kādos gadījumos ziņas par fizisko un juridisko personu kontiem un veiktajām operācijām ir sniedzamas valsts institūcijām likumos noteiktajā kārtībā, un, tas ir, šeit tiek uzskaitīts, ka Valsts ieņēmumu dienests saņem ... var saņemt šo informāciju tikai nodokļu ... faktiski tikai deklarācijas neiesniegšanas gadījumā vai arī tad, ja ir konstatēti kaut kādi nodokļu likuma pārkāpumi. Uz kādu likumu pamata valsts ieņēmumu dienests varēs pieprasīt šo papildu informāciju par šīm bezskaidras naudas uzkrājumu summām, ņemot vērā to, ka Kredītiestāžu likums to viņiem neatļauj.

L.Skreija

Nu nevajadzētu tik sašaurināti tulkot šo normu, jo tas ne tikai attieksies uz Kredītiestāžu likuma 63.panta attiecīgo punktu, jo ne tikai attiecībā uz kredītiestādēm Valsts ieņēmumu dienests

noskaidros šo atbilstību deklarācijā norādītajiem bezskaidras naudas uzkrājumiem, arī ir citi veidi un citas iespējas pārbaudīt. Tas nebūtu attiecināms tikai un vienīgi šauri uz šo likuma pantu.

A.Endziņš

Vēl jautājums? Lūdzu.

K.Čerāns

Ja drīkst vēl. Tad jūs minējāt šo Valsts ieņēmuma dienesta ierobežotos resursus šo deklarāciju apstrādei un kontrolei. Un kādā veidā, jūsuprāt, Valsts ieņēmumu dienests pat tajā gadījumā, ja viņam būtu kaut kāda iespēja tikt klāt pie kādas individuālas amatpersonas bankas konta satura, kādā veidā un kur viņš ņems resursus priekš tā, lai viņš spētu šīs ziņas par visu amatpersonu banku kontu saturu, kuras ir norādījušas kaut kādu šo naudas līdzekļu atrašanās vietu kādā bankas kontā. Vai arī tas netiek uzskatīts par vajadzīgu?

A.Endziņš

Lūdzu, Skreijas kundze.

L.Skreija

Godājamā tiesa, es ļautu dot man iespēju neatbildēt uz šo jautājumu, jo tādā gadījumā man būtu jāpārskatī likums par Valsts ieņēmumu dienestu un likuma "Par nodokļiem un nodevām" 22.pants, kurš faktiski atbildi uz šo uzdoto jautājumu paredz kā konfidenciālu informāciju.

A.Endziņš

Paldies. Vēl ir kādi jautājumi Čerāna kungam? Lūdzu!

K.Čerāns

Bet jūs uzskatāt ... tādā gadījumā papildinot šo iepriekšējo jautājumu, ka Valsts ieņēmumu dienestam tiešām pietiks resursu, lai to izdarītu?

A.Endziņš

Lūdzu, atbildiet.

L.Skreija

Varbūt jūs mani pārpratāt. Es, taisni otrādi, uzsvēru, ka šie resursi ir gaužām nepietiekami, lai nodrošinātu šī likuma izpildi. Es uzskatu, ka tas neattiecas uz šo konkrēto ...

A.Endziņš

Paldies. Čerāna kungam vēl ir jautājums. Lūdzu!

K.Čerāns

Man ir jautājums: kāda ir principiāla atšķirība, jūsuprāt, no Korupcijas novēršanas likuma izpildes viedokļa starp skaidras un bezskaidras naudas uzkrājumu deklarēšanu.

L.Skreija

Es šo jautājumu gribētu pāradresēt jums. Jo Ministru kabinetam kā šī likuma izpildes nodrošinātājam no sev pakļautajām institūcijām Valsts ieņēmumu dienestā – nodokļu administrācijām – nav skaidrs, un gribēju šo atbildi no jums šodien.

A.Endziņš

Vēl viens jautājums.

K.Čerāns

Vēl divi. Viens papildinošs un otrs pēc būtības. Tātad ar ko tādā gadījumā ir motivēts tas, ka jūs neredzat šeit nekādu atšķirību, tātad ar ko ir motivēts tas, ka kā jau šeit tiesneša Endziņa kunga jautājumā tika uzdots, ar ko ir motivēts tas, ka šajās amatpersonu deklarācijās – noteikumos nr.275 – parādījās skaidras naudas uzkrājumu summa, bet bezskaidras naudas uzkrājumiem – vieta. Ja jūs šo atšķirību neredzat, kā jūs minējāt šobrīd.

A.Endziņš

Lūdzu, Skreijas kundze.

L.Skreija

Es jau teicu, ka tā ir izpildes kārtība. Un acīmredzot tikai tāpēc, ka, lai precizētu un labāk nodrošinātu šo izpildes kārtību, tika arī precizēti Ministru kabineta 275.noteikumi ar 118.noteikumiem.

A.Endziņš

Paldies. Vēl vien jautājums.

K.Čerāns

Paldies. Pēdējais jautājums pēc būtības. Ko konkrēti Ministru kabinets iegūs no tā, ka viņš atļauj valsts amatpersonām vēl vienu gadu pretēji likuma prasībām nedeklarēt bezskaidras naudas uzkrājumu summas?

L.Skreija

Kā jau, godājamā tiesa, es teicu, es neredzu, ka šeit būtu kaut kas pretējs likuma prasībām, un es vispār nesaskatu šeit vispār, ka te kaut ko var iegūt vai neiegūt. Tā ir kārtība, kura ir jāizpilda. Un viņa būs jāizpilda, neizbēgami jāizpilda tajos termiņos, kādus paredz likums.

A.Endziņš

Paldies. Vēl ir kādi jautājumi tiesnešiem? Nav.

Ja jautājumu vairāk nav, tad tiesa pasludina pārtraukumu uz 15 minūtēm.

I.Rimdžus

Piecelties!

Pārtraukums

I.Rimdžus

Piecelties, tiesa nāk!

A.Endziņš

Lūdzu sēdieties! Turpinām lietas izskatīšanu pēc būtības. Lūdzu uzaicināt zālē liecinieci.

Ārija Sīpola, lūdzu, jums ir kāds personu apliecinošs dokuments? Paldies.

Sīpolas kundze, lūdzu ar savu parakstu apliecināt, ka esat brīdināta par atteikšanos no liecības došanas, kā arī par apzināti nepatiesas liecības došanas un ka esat atbildīga pēc Latvijas Kriminālkodeksa 176. un 174.panta.

Lūdzu, lieciniece Sīpolas kundze, ko jūs varat liecināt par izskatāmās lietas būtību?

Ā.Sīpola

Nu, manuprāt, Ministru kabinets ir izstrādājis šos valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas noteikumus tik korekti, cik to ir atļāvis likums, jo tagad praktiski strādājot pie šīs likumu normu izpildes, tomēr ir vairākos gadījumos nonākts pie pretrunām un nespējas, teiksim, atsevišķas likuma normas vai, teiksim, traktējumus izskaidrot.

Un kā viens no klupšanas akmeņiem ir, protams, šie bezskaidrās naudas uzkrājumi. Jo nevaram mēs atrast ne likumdošanas aktos, ne kādos citos normatīvos aktos šo, kas precīzi definētu, kas ir bezskaidrās naudas uzkrājumi. Un ņemot palīgā likumu par kredītiestādēm, tad ir šajos noteikumos iestrādāta norma, pirmajā variantā, ka amatpersonai ir jānorāda bezskaidrās naudas uzkrājumu vieta, ņemot vērā, ka kredītiestādēs ir iespējams identificēt jebkuru fizisko personu, jo veidojot šos noguldījumus, tātad kredītiestādēs fiziskai personai tiek reģistrēts vārds, uzvārds un personas kods, kas arī, teiksim, personas kods, kas ir pamatā arī jebkurai datu bāzei, kas pašlaik veidojas valstī. Un, tātad, it kā nebija problēmas, ja, teiksim, rodas nepieciešamība kontrolēt valsts amatpersonas bezskaidrās naudas uzkrājamus, to veidošanās procesu, tātad, ja ir norādīts šīs kredītiestādes nosaukums un vieta, tad arī izpētīt un pārbaudīt tos noguldījumus, kādi ir katrai amatpersonai, ja tas ir nepieciešams pārbaudes procesā.

Nu, un par cik tomēr bija deputātu vairākkārtēji pieprasījumi, ka, lūk, šī likuma norma nav precīzi ievērota, Ministru kabinets laboja šos noteikumus un papildināja ar bezskaidrās naudas uzkrājumu summu. Un ņemot vērā to, ka likums ir sadalījis amatpersonas pēc viņu it kā nozīmības pakāpes, tas arī ir vērojams pārejas noteikumos 4. un 5.punktā, tad, par cik jau visas deklarācijas par 1996.gadu amatpersonas bija iesniegušas uz 1.aprīli, noteikumu labojumi tika pieņemti 2.aprīlī, tad ir, lūk, šis traktējums par to, ka šīs deklarācijas papildina valsts augstākās amatpersonas un papildinājumus vēl klāt ar tām amatpersonām, uz kurām attiecas, lūk, šīs deklarācijas iesniegšanas periods, atstājot savus amatus vēl gadu pēc tam.

A.Endziņš

Tas jums viss? Paldies. Vai ir tiesnešiem kādi jautājumi? Čepānes kundze, lūdzu!

I.Čepāne

Godātā Sīpolas kundze, man jums jājautā gandrīz līdzīgi tas pats, kas Ministru kabineta pārstāvei, jo viņa man nevarēja sniegt precīzu atbildi. Es ceru, ka jūs man sniegsiet.

Un pirmais jautājums ir šāds. Ministru kabinets, uzskatot, ka nav skaidrs, ko nozīmē jēdziens “bezskaidrās naudas uzkrājumi”, tomēr atsevišķām amatpersonām, proti, kā jūs teicāt, dalot šīs amatpersonas pēc nozīmības, ievērojot pārejas noteikumus, mazlietiņ paplašinot, jūs tomēr sapratāt, kas ir šie bezskaidrās naudas uzkrājumi, likumā norādītie, un norādījāt, ka viņiem ir tagad jāmin šī vieta un summa. Kā jūs to izskaidrosiet?

Ā.Sīpola

Nu, vieta jau bija arī pirmajā variantā.

I.Čepāne

Jā, bet tagad summa. Kā jūs to ...

Ā.Sīpola

Viņa tika tikai papildināta ar summu.

I.Čepāne

Nu, bet ja jums nav skaidrs tas jēdziens, kā jūs tagad kontrolēsiet visu to?

Ā.Sīpola

Nu katrā gadījumā domstarpības arī šajā gadījumā radās, bija nesapratne par to, vai, teiksim, atsevišķi noguldījumu veidu būtu jāataino šajās summās. It sevišķi domstarpības radās par kredītkartēm, un tika šis jautājums uzstādīts arī Saeimas Juridiskajam birojam, uz arī tur mums precīzu atbildi nevarēja dot uz šo jautājumu, un tas joprojām ir neskaidrs šajā likumā.

I.Čepāne

Tad ir otrs jautājums. Skatoties šos 2.aprīļa 118.noteikumus, kurus jūs noteikti perfekti ziniet, vai jūs piekrītat tam, ka veselai rindai amatpersonu, izņemot tos nozīmīgos, šīs bezskaidras naudas uzkrājumu summas nebūs jādeklarē par 1996.gadu, jo šeit noteikumos ir rakstīts, ka viņiem ir jāizpilda deklarācija tikai par 1997.gadu ...

Ā.Sīpola

Nē, es domāju, ka nē. Jo katrā gadījumā visas tās 3.punktā minētās amatpersonas, ja viņas, teiksim, pieņemsim, maina savu statusu vai nu aizejot no amata, vai, teiksim, kādas jaunas amatpersonas rodas klāt, viņas pēc 1.aprīļa noteikti šīs deklarācijas iesniegs un jau kopā ar šīm bezskaidrās naudas summām, uzrādīs jau visas minētās summas,

I.Čepāne

Bet ja viņas paliek uz vietas un nekur neiet? Viņas strādā konstanti, viņas nekur neiet. Es pat precizēt gribētu jautājumu: vai par 1996.gadu būtu jāuzrāda šī summa jeb nē?

Ā.Sīpola

Nu, šodien tas tā nav paredzēts. Šinī gadījumā būt vēl tāds variants, ja, teiksim, šīs amatpersonas nonāk, teiksim, šo pārbaudāmo amatpersonu lokā, tad noteikti Valsts ieņēmumu dienests, pārbaudot šo amatpersonu deklarācijas, šos papildinājumu noteikti izdarīs, jo, veicot pārbaudi, mēs varam prasīt jebkuras papildus ziņas par personu.

I.Čepāne

Un pēdējais jautājums. Ņemot vērā šo publicitāti, saki, kādā veidā šodien saskaņā ar Korupcijas novēršanas likuma 29.pantu, kur ir paredzētas žurnālistu tiesības, žurnālisti var uzzināt, cik par 1996.gadu šī summa bezskaidrās naudas ir, piemēram, Satversmes tiesas tiesnesim, piemēram, Valsts bankas prezidentam, ģenerālprokuroram, prokuroriem, tiesnešiem un tā tālāk. Kādā veidā?

Ā.Sīpola

Nu, viņi ar šīm summām varēs iepazīties, kad būs iesniegtas deklarācijas par 1997.gadu.

I.Čepāne

Bet par 1996.gadu es juma jautāju.

Ā.Sīpola

Tikai tādā gadījumā, ja teiksim, šīs amatpersonas mēs pārbaudīsim un viņiem šīs deklarācijas būs papildinātas. Jo principā tās nav tās amatpersonas, kuras, teiksim, pēc likuma normām pašlaik būtu un viņu deklarācijas būtu jāpublicē. Viņas neietilpst tajā kategorijā, kuru deklarācijas būtu jāpublicē. Viņas neietilpst tajā kategorijā, kuru deklarācijas ir obligāti jāpublicē presē. Ar viņām tikai žurnālisti ir tiesīgi iepazīties, bet obligāti viņas jāpublicē nav. Publicējas tikai Saeimas deputātu un Ministru kabineta locekļu un republikas pilsētu domju deputātu deklarācijas. Pārējās deklarācijas nav publicējamas. Ar viņām ir tikai tiesības iepazīties. Tāda ir likuma norma.

A.Endziņš

Lepses kungs, lūdzu, jautājums.

A.Lepse

Es atvainojos. Es sākumā nedzirdēju, kādu iestādi jūs pārstāvat.

Ā.Sīpola

Valsts ieņēmumu dienests.

A.Lepse

Un amats?

Ā.Sīpola

Nodokļu administrēšanas un organizācijas daļas vadītāja.

A.Lepse

Saki, lūdzu, ja, tāpat, šī amatpersona nokļūst to personu lokā, kas tiek pārbaudīti, un jūs no šīs kredītiestādes saņemta ziņas par to, kāda šī summa reāli ir par 1996.gadu. Tāpat jūs saņemat šīs

ziņas. Vai jums ir tiesības publicēt šīs ziņas, vai žurnālistiem ir tiesības iet pie jums un iepazīties ar šīm ziņām un darīt zināmas atklātībai jeb tas ir noslēpums?

Ā.Sīpola

Nē. Saskaņā ar likumu par Valsts ieņēmumu dienestu, pārbaudes materiāli nav publicējami.

A.Lepse

Nav publicējami. Skaidrs. Paldies.

A.Endziņš

Man ir jautājums, turpinot šo jautājumu. Tie ir pārbaudes materiāli. Bet deklarācijas otrā daļa ir publicējamā daļa. Viss amatpersonu loks oficiālā laikrakstā publicēts netiek, bet atrodas attiecīgajās Valsts ieņēmumu dienesta institūcijās pie jums, 1. un 3.kategorija, ja tā varētu teikt, pēc jūsu izpratnes, ja tas ir pēc amatpersonu kategorijām, pārējie ir attiecīgi tādam laikam rajonu līmenī kaut kur ieņēmumu dienestos. Vai žurnālists šodien, teiksim, varētu aiziet uz rajonu ieņēmumu dienestu un iepazīties, teiksim, ar rajona tiesneša vai prokurora, vai, teiksim, arī Valsts bankas prezidenta ...

Ā.Sīpola

Jā. Noteikti.

A.Endziņš

Varētu iepazīties. Paldies. Kādi vēl jautājumi ir tiešām? Nav vairāk? Lūdzu, Skultānes kundze!

I.Skultāne

Man tomēr gribētos uzdot šādu jautājumu: kāds bija tas pamatojums, kāpēc 118.noteikumos šīs amatpersonas tika sadalītas? Kāpēc nevarēja paredzēt, ka visām amatpersonām, ko min Korupcijas novēršanas likuma 5.pants, šie papildinājumi par 1996.gadu ir jāiesniedz?

Ā.Sīpola

Nu es domāju, ka tam pamatojums var būt tikai viens, jo deklarācijas jau uz to brīdi bija no visām amatpersonām saņemtas un tādam šo amatpersonu loks ir 34 000, vairāk, pāri 34 000, un, teiksim, centrālajā aparātā uz šīm amatpersonām strādā jau šodien tikai 4 cilvēki, tajā brīdī vēl bija 5, un katrā rajonā ir tikai 1 cilvēks. Un administrējot šo likumu it ārkārtīgi sarežģīta sistēma, kā, teiksim, tīri tehniski ir jāstrādā ar šo amatpersonu sarakstiem. Tas ir ārkārtīgi liels un milzīgs tehnisks darbs. Un, ja, teiksim, notiktu pašlaik šodien un mēs, teiksim, būtu sākuši pāradministrēt vēlreiz visus šos 34 000 amatpersonu, tas nozīmē, ka Valsts ieņēmumu dienests praktiski ar likuma normu kontroli šogad, nu, varbūt gada beigās būtu spējīgs nodarboties, jo vienkārši nav cilvēku, kas ar to strādā. Tādam likumu normu kontrole būt apturēta pilnībā. Un tādam izvēlējamies it kā to vienkāršāko ceļu, ka, teiksim, veicot šīs pārbaudes, mēs varētu viņas papildināt.

A.Endziņš

Man ir vēl jautājums šinī pat sakarībā, kuru es uzdevu Ministru kabineta pārstāvei Skreijas kundzei. 275.noteikumos, kur ir deklarācijas publicējamā un arī nepublicējamā daļa, šajos noteikumos gan nepublicējamā, gan publicējamā 8.iedaļā, kur ir runa par skaidrās un bezskaidrās naudas uzkrājumiem, tas ir kopējs jautājums, un tālāk nāk atšifrējums. Attiecībā par skaidro naudu, ir uzrādīta jau summa, bet par bezskaidrās naudas uzkrājumiem ir uzrādīta tikai vieta. Likums, Antikorupcijas likums, viņš arī dod tikai šo te formulējumu: skaidrās naudas un bezskaidrās naudas uzkrājumi, neatšifrējot summu, vietu vai kaut kas tamlīdzīgs. Kāda bija motivācija, ka, lūk, 275.noteikumos, tāpat, tas, ko aizpildīja visi, kā jūs teicāt, šie 34 000, tur tika prasīts no vieniem viens, no otriem ... vienā gadījumā summu norādīt, bet otrā gadījumā tikai vietu. Kāda bija motivācija, ka šī summa netika prasīta abos gadījumos?

Ā.Sīpola

Skaidrai naudai nemaz citas iespējas nav, kādā veidā viņai var norādīt šos uzkrājumus. Vienkārši cita veida nav.

A.Endziņš

Nu, spriežot pēc tās loģikas, kas izskanēja šodien, nu tad es, acīmredzot, kā es uzrādu varbūt bezskaidras naudas uzkrājumu vietas – Zemes banku vai Unibanku, es varu norādīt varbūt zeķi vai pagulti, vai kaut ko tamlīdzīgi.

Ā.Sīpola

Skaidrai naudai noteikti.

A.Endziņš

Bet te tiek prasīta tomēr summa.

Ā.Sīpola

Nu jā, skaidru naudu taču savādākā veidā nevar deklarēt.

A.Endziņš

Lūdzu!

A.Lepse

Kā var deklarēt bezskaidru naudu?

Ā.Sīpola

Norādīt, kurā vietā ir šie bezskaidrās naudas uzkrājumi.

A.Lepse

Kā var deklarēt bezskaidras naudas uzkrājumu?

Ā.Sīpola

Likums to neparedz, kādā veidā to darīt.

A.Lepse

Tātad, ja man ir tagad rēķins bankā, tātad man nav reālu iespēju uzrādīt tos ciparus, kas tur ir. Tas nav fiziski iespējams.

Ā.Sīpola

Tas ir fiziski iespējams, tikai likums nenosaka konkrēti, kuri uzkrājumi ...

A.Lepse

Naudu bankā uzrāda arī nauda veidā. Tā tas ir?

Ā.Sīpola

Summa ir noteikti.

A.Lepse

Tātad bezskaidru naudu mēs uzrādām ciparos. Un tā arī turpmāk ir paredzēts darīt?

Ā.Sīpola

Tikai arī šodien, teiksim, nav konkrēti norādīts, jo te sakrīt ... diskusija ... vai kredītkartes ir uzkrājumi vai nē.

A.Lepse

Vai mums kredītkartes, atvainojiet, vispār eksistē? Jeb tās ir debetkartes.

Ā.Sīpola

Jā. Nu viņas ir dažādas. Dažāda veida.

A.Lepse

Un tad Korupcijas likumā 3.daļā ... iet runa par to, ka ... 23.panta 3.daļāvai tad neiet runa, ka kredīti ir uzrādāmi atsevišķi?

Ā.Sīpola

Nu, kredīti, tas ir kaut kas cits, tie nav uzkrājumi ...

A.Lepse

Kredīti un kredītkartes – tās ir divas dažādas lietas?

Ā.Sīpola

Jā!

A.Endziņš

Paldies. Čepānes kundze, lūdzu!

I.Čepāne

Man ir precizējošs. Jūs teicāt, ka tad, kad pieņēma šos 118.noteikumus, jums bija zināms, ka visā valstī valsts amatpersonu deklarācijas ir pavisam 34000. Cik daudz ir šīs te, kā jūs teicāt, tās svarīgākās, pēc nozīmības tās svarīgākās? Cik to ir – tūkstoši vai simti?

Ā.Sīpola

Kā jūs to domājat?

I.Čepāne

Tātad Korupcijas novēršanas likuma 2.daļas 1. līdz 3.punktā paredzētās amatpersonas un plus vēl šie te pašvaldību priekšsēdētāji un izpilddirektori. Cik tur kopā tūkstoši iznāk aptuveni?

Ā.Sīpola

Nē, tur nav tūkstoši.

I.Čepāne

Nu, apmēram.

Ā.Sīpola

Nu 200.

I.Čepāne

Kādi 200. Vai jūs kādu arī no šiem 200 tagad esat pārbaudījuši, ņemot vērā tos 2% ...

Ā.Sīpola

Centrālā aparāta darbinieki pašlaik nodarbojas tikai ar prokuratūras pasūtījumiem pašlaik, ar Kabineta locekļu pārbaudēm, tā kā neviens nav pašlaik ar tādām tiešām plānveida pārbaudēm nodarbojies.

A.Endziņš

Paldies. Tiesnešiem nav vairāk jautājumu?

A.Lepse

Man būtu jautājums.

A.Endziņš

Lūdzu!

A.Lepse

Jūs sākumā teicāt par to, ka šīs amatpersonas 118.pantā ir uzrādītas tādēļ, ka tā ir izdarījis šo sadalījumu jau likumdevējs savos likuma pārejas noteikumos. Bet, ja mēs salīdzinām šo likumu un Ministru kabineta noteikumus, tad izrādās tas, ka Ministru kabinets ir izdarījis savu pārdali. Likums runā par 1. – 3.punktu amatpersonām, un Ministru kabinets savukārt pie 1. – 3.punkta amatpersonām vēl pieliek 10.punkta amatpersonas – pilsētas domju, rajonu padomju un pašvaldību izpilddirektorus. Tātad padomju priekšsēdētājus un pašvaldību izpilddirektorus. Tas ir pilnīgi izrauts ārā no cita punkta, par ko likumdevējs vispār nav runājis.

Vai jūs varat paskaidrot, kāpēc tieši šīs – pilsētu padomju, rajonu padomju priekšsēdētāji un izpilddirektori – tika izdalīti atsevišķi un pieskaitīti klāt 1. – 3.punktā minētajām personām? Vai jums ir zināms iemesls?

Ā.Sīpola

Iemesls ir viens. Es jau minēju arī ... Iemesls ir tāpēc, ka arī uz šīm amatpersonām ... tās ir rajona līmeņa augstākās amatpersonas, arī šie izpilddirektori un pilsētu domju priekšsēdētāji un rajonu padomju priekšsēdētāji, un uz viņiem attiecas tāpat kā uz augstākajām amatpersonām, tikai

mazākā mērā tā saucamais atsaldēšanas periods beidzot pildīt amata pienākumus. Viņiem deklarācijas vēl ir jāiesniedz gadu pēc tam. Ja Saeimas deputātiem un valdībai tas ir jāturpina darīt divus gadus pēc amata pienākumu pildīšanas izbeigšanas, tad, lūk, šīm amatpersonām ir gadu jāturpina viņas vēl iesniegt. Un tādēļ arī viņas tika ieslēgtas šajā sarakstā.

A.Endziņš

Paldies. Tiesnešiem ir kādi jautājumi? Nav vairāk jautājumu. Paldies.

Lietas dalībniekiem. Pirmajam jautājums Čerāna kungam.

K.Čerāns

Man ir divi jautājumi. Tātad pirmais. Šeit Ministru kabineta atbildes rakstā par lietas ierosināšanu, kura apakšā ir, teiksim, arī jūsu telefona numurs, šeit tiek minēts, ka ir iespējams lūgt jau konkrētas amatpersonas papildināt savas deklarācijas, un tur ir minēts, ka šeit ir 3484 amatpersonas, kurām ir uzrādītas deklarācijās bezskaidras naudas uzkrājumu vietas. Vai jūs atzīstat, ka tas tiešām ir iespējams to izdarīt? Vai to tiešām ir iespējams izdarīt?

Ā.Sīpola

Par tām 3000 amatpersonām? Tas cipars ir ļoti aptuvens, jo viņš tika, teiksim, telefoniskā veidā ļoti, teiksim, dienas laikā šie cipari tika savākti, ņemot vērā to, ka, teiksim, lielākā daļa no šiem viena cilvēka, kas ir rajonā, ir pārsvarā atvaļinājumā, tā kā tie cipari ir ļoti aptuveni. Bet katrā gadījumā ir runa par to, ka, teiksim, šīs amatpersonas, kuras it kā būs uzrādījušas savas bezskaidrās naudas uzkrājumu vietas, noteikti iekļaut tajos sarakstos, plānveida sarakstos, kas tiks pārbaudītas, kuras deklarācijas tiks pārbaudītas, šie 2 procenti.

A.Endziņš

Paldies. Vēl viens jautājums Čerāna kungam, lūdzu!

K.Čerāns

Jautājums ir tāds. Vai šobrīd ir izkontrolēta kaut viena amatpersona, kurai tiek uzrādīti bezskaidrās naudas uzkrājumi, un vai šeit Ministru kabinetam, Ieņēmumu dienestam ir izdevies realizēt tās pilnvaras, ko šeit Kabinets sev piedēvē, jeb, faktiski, piedēvē Ieņēmumu dienestam – iegūt no kredītiestādes informāciju par šīs bankas konta saturu. Acīmredzami Kredītiestāžu likums šo neatļauj un vai to ir izdevies kaut vienā gadījumā praktiski izdarīt?

Ā.Sīpola

Kredītiestāžu likums Valsts ieņēmumu dienestam atļauj to darīt, ja tas ir saistībā ar nodokļu administrēšanu, un Valsts ieņēmumu dienesta pamatfunkcija tomēr ir nodokļu administrēšana. Un par cik arī šī korupcijas novēršanas kontroles daļa atrodas nodokļu administrācijā, tā kā es šeit tiešām problēmas nesaskatu. Bet pašlaik, protams, neviena plānveida pārbaude saistībā ar to, ka pašlaik notiek Ministru kabineta visu locekļu deklarāciju atkārtotas pārbaudes un precizēšanas,

tiešām, ar šīm plānveida pārbaudēm pašlaik Valsts ieņēmumu dienests nav spējis nodarboties. Apjoms ir liels pašlaik, ko mēs veicam.

A.Endziņš

Paldies. Vēl ir jautājumi? Nav. Jums, lūdzu?

L.Skreija

Cienījamā lieciniece! Varbūt atgriezoties vēl pie jau nez cik reizes šodien uzdotā jautājuma, tomēr jūsu vērtējums kāds būtu? Kā es saprotu, prasītājam pamatprasījuma problēma ... un arī tiesai jūs varbūt varētu precīzāk teikt, kā jūs tomēr uzskatāt ... Ja prasītājs izvirzījis tādu, teiksim, apsūdzību jeb pamatojumu savā prasībā, ka Ministru kabinets, pieņemot 118.noteikumu, ir vienai daļai valsts amatpersonu devis iespēju it kā nedeklarēt ... deklarēt līdz 1.aprīlim nākošajam gadam šos bezskaidras un skaidras naudas uzkrājumus, vai atgriezoties jau pie jautātā – vai tas ... kā jūs to saprotat – vai tas tiešām iznāk tā, ka par 1996.gadu visām šīm amatpersonām tomēr neuzrādīsies šie bezskaidras un skaidras naudas uzkrājumi.

A.Endziņš

Lūdzu atbildiet!

Ā.Sīpola

Nu tīri no likumības viedokļa grūti to ir komentēt, bet es domāju, ja cilvēkam ir kredītiestādē uzkrājumi, tad katrā gadījumā šie uzkrājumi tur paliek arī 5 gadus pēc tam, kad ir šīs banku operācijas, teiksim, pārtrauktas. Un, ja, teiksim, viņam ir uzrādīta šī kredītiestādes atrašanās vieta, ka viņam ir vispār šie bezskaidrās naudas uzkrājumi, kas jau ir deklarēti par 1996.gadu, un, ja, teiksim, 1997.gadā tā pēkšņi šis uzkrājums vairāk netiks deklarēts, tad tomēr ir arī noteikti kaut kāds pamats papildus pārbaudei. Un šie dati noteikti kredītiestādēs ir saglabājušies.

L.Skreija

Tātad jebkurā gadījumā arī par 1996.gadu ...

Ā.Sīpola

Jā, jebkurā gadījumā būs precizējams, jo katrā gadījumā 1996.gads ... vieta tiek deklarēta, kredītiestādes vieta, kur šis uzkrājums, un, tātad, noteikti radīsies jautājums pārbaudītājam, kāpēc 1997.gadā šī uzkrājuma bita vairāk nav.

L.Skreija

Un kopumā ņemot. Šie Ministru kabineta 118.noteikumi ... precīzi prasībā ir atrunāts 3.punkts. kāds ir jūsu viedoklis? Jūs uzskatāt, ka ir ar šiem noteikumiem pārkāpts Korupcijas novēršanas likums un Satversme? Jūs, kā tieši šī likuma izpildinstitūcijas ...

Ā.Sīpola

Es nesaskatu šeit nekādas pretrunas.

A.Endziņš

Es atvainojos, Skreijas kundze, jūs prasāt komentārus. Liecinieks ... var liecināt par lietas būtību, kas viņam ir zināma.

L.Skreija

Es atvainojos. Es noņemu savu jautājumu.

A.Endziņš

Vairāk jautājumu nav? Paldies. Varat apsēsties.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Nav. Līdz ar to lietas izskatīšana pēc būtības tiek pabeigta un tiek atklātas tiesas debates.

Vārds kā pirmajam tiek dots pieteikuma iesniedzēju pārstāvim Čerāna kungam. Lūdzu!

K.Čerāns

Paldies. Noklausoties visu šo lietas izskatīšanu pēc būtības, es nevaru neko citu, kā tikai uzturēt spēkā to prasību, uz ko mani pilnvarojusi 35 deputāti – atzīt šo Ministru kabineta noteikumu nr.118 3.punktu par neatbilstošu Korupcijas novēršanas likuma prasībām, un šeit ja šie lietas faktiskie apstākļi tika noskaidroti, un es nedomāju, ka šeit pie viņiem būtu vērts detaļās pakavēties. Es tikai gribētu vispirms uzsvērt vēlreiz to, ka deklarējot naudas uzkrājumus korupcijas novēršanas kontekstā nav jēgas nekādai citai viņu deklarēšanai, kā tikai viņu summas atklāšanai, un arī faktiski no semantiskā viedokļa šo deklarēšanu nevar veikt citādi, kā atklājot šo naudas uzkrājumu summu. Un patiesībā konkrēti šis fakts arī pēc būtības netika apstrīdēts. Jo viena lieta ir runāt par to, kas ir pats bezskaidras naudas uzkrājums, un, ja tas likumā nav noteikts, tad to arī Ministru kabinets varbūt varēja kaut kādā veidā noteikt, kaut gan man pašam, kā jau minēju, tas intuitīvi ir skaidrs, es domāju, ka arī cienījamajiem tiesnešiem tas varētu būt skaidrs, bet pavisam cita lieta ir, ko nozīmē deklarēt bezskaidras naudas uzkrājumus. Un par šo jautājumu nekādu jautājumi arī no atbildētājiem ...par šo skaidrojumu nekādi jautājumi arī no atbildētāju puses neradās. Tātad tas ir viennozīmīgi saprotams, ka deklarēt var tikai uzrādot konkrēto skaitli, ka šis uzkrājums faktiski ir ... viņš faktiski būtiski raksturojas ar šiem cipariem, konkrēto skaitli, cik viņš ir liels. Un tāpat tas attiecas kā uz skaidru, tā uz bezskaidras naudas uzkrājumu, ko, kā jau šeit pareizi tika konstatēts, ka, ja mēs varam norādīt un deklarēt bezskaidras naudas uzkrājumu kā tādu, kas atrodas kaut kādā bankā X, tad tādā pašā veidā varētu deklarēt arī skaidras naudas uzkrājumus, kas atrodas kaut kādā zeķē vai atvilknē, vai vēl vienalga kādā citā vietā, un varbūt norādot tās mājas adresi, kurā šī attiecīgā zeķe vai atvilkne atrodas. Es domāju, ka visiem ir skaidrs, ka tas ir pilnīgi absurds.

Tālāk. Šeit tika no atbildētāja puses runāts par to, ka Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā realizēt šī likuma normas. Tas viss ir ļoti labie saprotams, ka Kabinets tiešām nosaka, kurās institūcijās ir jāiesniedz šī deklarācijas un arī nosaka, teiksim, kuri darbinieki tur ir atbildīgi par iesniegšanu, bet pilnīgi skaidrs ir arī tas, ka šī normu realizācijas kārtība, ka viņa nevar iziet ārpus pašām šīm likuma normām un nevar pasludināt par kārtību to, kas faktiski nozīmē atkāpšanos no

paša likuma, kā tas diemžēl šobrīd ir iznācis gadījumā ar to, kādā veidā šeit Kabinets ir piedāvājis deklarēt šos bezskaidras naudas uzkrājumus.

Bet man ļoti patika liecinieces uzstāšanās, un es domāju, tas viņas teiktais arī saskan ar to Ministru kabineta atbildes rakstā sniegto informāciju, ka patiesībā Kabinets ir ņēmis vērā šo pretrunu, uz ko deputāti ir norādījuši, un tagad jau noteikumos ir noteikts, ka ir jādeklarē bezskaidras naudas uzkrājumu summa un vieta. Un šeit acīmredzot arī šī likuma izpildītājiem arī nebija nekādas problēmas to atzīt, un tas šādā veidā arī ticis atzīts, un līdz ar to tad jautājums tiešām mums paliek par to tikai, ka ir jāskata šie grozījumi šajos noteikumos nr.275, kas atļauj vienai daļai amatpersonu šīs naudas summas deklarāciju neiesniegt par 1996.gadu.

Vēl es varu minēt šeit tādu papildus informāciju ... tāpat, tādu papildus apstākli, kas šeit tika minēts Kredītiestāžu likuma sakarā. Tāpat, tas likums arī šeit tiek minēts kā motivācija tam, ka Ministru kabinets faktiski pēc būtības savā darbībā tālākā ar šo informāciju gribēja izmantot šo bezskaidras naudas uzkrājumu summu, un neko citu viņš nevarēja būt gribējis izmantot. Jo tas ir faktiski vienīgais informatīvais viedoklis ... vienīgais informatīvais atribūts šiem uzkrājumiem tieši no korupcijas novēršanas viedokļa. Un, protams, šeit palika neatbildēts tas jautājums par to, kādā veidā sabiedrība varēs tikt klāt pie šīs summas, ko arī likumā paredz, un tas arī skaidri norāda šo pretrunu, un šeit acīmredzot pilnīgi vietā bija tie jautājumi par Latvijas bankas prezidenta, arī par tiesnešu naudas summām, kas viņiem būtu saskaņā ar likumu jāiekļauj deklarācijās par 1996.gadu, un kurām ir jābūt tādējādi publiski pieejamām, ka šīs informācijas publiskā pieejamība saskaņā ar likumu šobrīd netiek nodrošināta.

Un arī acīmredzot ... arī šīs atbildētāja puses iebildumi par iespējām iegūt un arī liecinieces komentāri par iespējām iegūt summu tajā gadījumā no kredītiestādes, kad ir norādīta šo uzkrājumu vieta, faktiski šeit arī pagaidām ir tikai juridiskas sholastikas līmenī, jo, kā jau minēju, šis 63.pants likumā par kredītiestādēm nosaka tikai pilnīgi konkrētus gadījumus, kad Ieņēmumu dienestam ir tiesības iegūt šo informāciju par banku kontiem un tas fakts, ka līdz šim nekāda, tāpat, pārbaude nav veikta un šis Ieņēmumu dienesta pieņēmums par to, ka šo informāciju iegūt varēs, viņš faktiski arī līdz šim nav realizējies, un tāpēc ir pilns pamats uzskatīt to, ka šeit šos līdzekļus, šo informāciju iegūt arī var neizdoties. Bet es ļoti ceru, ka tālākā notikumu attīstība būs tāda, ka šo līdzekli piemērot arī nevajadzēs un ka visām amatpersonām, ka viņām iesniegt arī šo bezskaidras naudas uzkrājumu summu. Un pārbaudes ... tad būs pēc tam pārbaudes, vai tur atbilst patiesībai vai neatbilst. Bet šī summa tiks deklarēta, un to varēs gan Ieņēmumu dienests, gan arī sabiedrība izmantot tālākā darbā korupcijas ierobežošanai.

Vēl šeit tika minēti šie objektīvie apstākļi, ka valstī ir apzināts 34 000 amatpersonu un ka tām visām tagad būtu jāiesniedz visi šie labojumi, un ka tas paralizētu visu Valsts ieņēmumu dienesta darbu. Situācija acīmredzami tāda nav, jo pat pats Ministru kabineta atbildes raksts jau

nonāk pretrunā ar sevi šajā aspektā, ka tālāk tiek minēts, ka faktiski tikai aptuveni 3500 amatpersonām būtu faktiski šī deklarācijas fiziski jāiesniedz. Arī tajā gadījumā, ja to prasītu izdarīt visām amatpersonām, kurām ir bijuši šie bezskaidras naudas uzkrājumi. Un arī pat tad, ja šis skaitlis ir aptuvenš, tad šī kļūdas robeža, kāda šeit ir, viņa nebūs pārāk liela. Un šeit runāt par kādiem 34 000 un pārslodzi šī iemesla dēļ absolūti nav korekti.

Tātad līdz ar to es uzturu spēkā prasību un lūdzu tiesu atzīt Ministru kabineta 1997.gada noteikumu nr.118 3.punktu par neatbilstošu Korupcijas novēršanas likuma 23. un 24.pantam, ņemot vērā arī šo Korupcijas novēršanas likuma pāreja noteikumu 5.punktā minēto prasību par termiņiem, kad šīs deklarācijas bija jāiesniedz. Paldies.

A.Endziņš

Paldies. Vārds tiek dots Ministru kabineta pārstāvei zvērinātai advokātei Lidijai Skreijas kundzei. Lūdzu!

L.Skreija

Cienījamā tiesa! Ministru kabinets, es vēl vienu reizi atkārtosu, šo prasību neatzīst un uzskata par nepamatotu, un līdz ar to lūdzu noraidīt.

Jo šodien strīda izskatīšanas laikā es domāju, ka tomēr radās priekšstats par to, ka šie Ministru kabineta noteikumi nav pretrunā ne ar Korupcijas apkarošanas likuma 23. un 24.pantu, ne arī pamatlikumam – Satversmei. Jo Korupcijas apkarošanas likuma 23.pants nosaka 2.daļā, ka Ministru kabinets nosaka šo kārtību, kā amatpersonām ir jādeklarē savi ienākumi. Un Ministru kabinets šo kārtību ir noteicis gan 275.noteikumos, gan arī precizējis šo kārtību 118. Un tas, ka Ministru kabinets tagad bez tā, kas sākotnēji bija, ka jāuzrāda deklarācijās bezskaidras naudas vieta, vēl ir arī norādīta summa, uztver to kā precizējumu šai kārtībai, kādā veidā būs aizpildāmas šīs deklarācijas, un nekādā gadījumā Ministru kabinets ar to nepārkāpj pašu likumu, jo viņš nosaka to kārtību.

Jā, šodien daudz tika runāts par tādu jēdzienu kā “bezskaidras naudas norēķini”. Jā, šis jēdziens nav ne finansu jēdziens, ne grāmatvedības jēdziens, lai viņš nodokļu administrācijai būtu pats par sevi saprotams. Un šī jēdziena definējumu arī likums nedod. Bet es vēl vienu reizi atkārtosos: Ministru kabinetam ar savām pakļautajām institūcijām jānodrošina šī likuma izpildes kārtība, un šo izpildes kārtību viņš ir noteicis. Sākotnēji viņš ir noteicis uzrādot bezskaidras naudas uzkrājumu vietu, un tālāk viņš ir papildinājis šo kārtību, prasot, lai tiek uzrādīta arī summa. Un kā mēs, cienījamie tiesneši, zinām, tad ne likumam, ne arī normatīvajiem aktiem atpakaļejoša spēka nav. Un, ja Ministru kabinets ir ar 118.noteikumiem noteicis, pareizāk sakot, precizējis to kārtību, kāda jau ir noteikta 275.noteikumos un paredzējis, ka amatpersonām, deklarējot savus ienākumus par bezskaidras naudas uzkrājumiem, bez vietas ir jābūt arī tādai kārtībai, ka ir jānorāda summa, tad arī no šo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās brīža arī šīs prasības amatpersonām ir

jāizpilda. Un, kā mēs šodien pārliecinājāties, strīda izskatīšanas laikā, arī ar liecinieces paskaidrojumiem, ka jebkurā gadījumā jebkuras izmaiņas amatpersonām, kas būs viņu deklarācijās, viņas iz jāpārbauda, un viņas tiks pārbaudītas. Arī pēc iepriekšējās kārtības viņu salīdzinot arī ar prasībām, kas ir pēc jaunās kārtības.

Un līdz ar to Ministru kabinets uzskata, ka viņam bija tiesības šādu kārtību noteikt valsts amatpersonu deklarācijā norādāmo, viņš viņu ir noteicis un atsauksme uz šiem datumiem, ņemot vērā, ka Ministru kabineta 118.noteikumi ir stājušies spēkā 1997.gad 2.aprīlī, kā arī uz pretrunām, Ministru kabinets uzskata, ka šeit nav nekādas pretrunas un šie noteikumi nav pretrunā ne ar likumu, ne ar Satversmi. Un līdz ar to Ministru kabinets lūdz šo prasību atzīt par nepamatotu un noraidīt.

A.Endziņš

Paldies. Līdz ar to tiesas debates pasludinu par slēgtām.

Jautājums lietas dalībniekiem – vēlaties vārdu replikai? Nevēlaties vārdu replikai. Ministru kabineta pārstāvis? Nevēlas. Tiesa pasludina piecu minūšu pārtraukumu.

I.Rimdžus

Piecelties!

Pārtraukums

I.Rimdžus

Piecelties, tiesa nāk!

A.Endziņš

Lūdzu sēdieties. Ja esmu pareizi sapratis, tad prasība atsaukta netiek. Pamata lietas izbeigšanai nav.

K.Čerāns

Netiek atsaukta.

A.Endziņš

Netiek atsaukti. Lietas izbeigšanai pamati konstatēti netiek. Apspriežoties, tiesa lēma, ka spriedums tiks pasludināts šodien pulksten 18.00 šeit, Satversmes tiesas sēžu zālē.

Līdz ar to tiesas sēdi pasludinu par slēgtu.

I.Rimdžus

Piecelties!

Stenogrāfiste

M.Ceļmalniece

Tiesas sēdes sekretāre

I.Rimdžus